

タイ語の石碑文に見られる ให้ ห้าย の用法

高橋清子

現代タイ語の ให้ という語には、(1)-(10)に示すとおり、複数の意味用法がある(高橋 et al. 2004: 88)。実質的意味を表す動詞(実質語)としての用法(1)の他、機能的意味を表す前置詞、補語標識、使役標識(機能語)としての用法(2)-(7)があり、慣用表現の類(8)-(10)も多い。それぞれの用法の主要構成素の基本配列を大括弧の中に示したが、それらすべての構成素の生起が必須というわけではない。

(1) 「授与(～を～に与える)」

[動作主名詞句 ให้ 授与物名詞句(与格前置詞) 被授与者名詞句]

例: **มานะให้เงินเขา** マーナはお金を彼に与えた

(2) 「授与の方向性(～に～する)」

[動作主名詞句 授与物名詞句を含む動詞句 ให้ 被授与者名詞句]

例: **มานะส่งจดหมายให้เขา** マーナは彼に手紙を送った

(3) 「恩恵の方向性(～のために～する)」

[動作主名詞句 動詞句 ให้ 被恩恵者名詞句]

例: **มานะเรียกแท็กซี่ให้เขา** マーナは彼のためにタクシーを呼んでやった

(4) 「目的内容補語標識(～に～させるべく～する)」

[動作主兼使役者名詞句 動詞句 ให้ 被使役者名詞句 動詞句]

例: **มานะซื้อหนังสือให้เขาอ่าน** マーナは彼に読ませるべく本を買った

(5) 「指令内容補語標識(～に～するよう命じる)」

[使役者名詞句 指令動詞 **ให้** 被使役者名詞句 動詞句]

[使役者名詞句 指令動詞 被使役者名詞句 **ให้** (代名詞=被使役者) 動詞句]

例: **มานะสั่งให้เขาไปกรุงเทพฯ** マーナは彼にバンコクに行くよう命じた

- (6) 「使役標識 (～が～するよう扇動する; ～を～させる)」

[使役者名詞句 **ให้** 被使役者名詞句 動詞句]

例: **มานะให้เขาไปกรุงเทพฯ** マーナは彼をバンコクに行かせた

- (7) 「誘発様態補語標識 (～になるように～する)」

[(動作主名詞句) 動詞句 **ให้** 状態動詞]

例: **คิดให้ดี** よく考えてくれ

- (8) 「～を契機として～が生じる」 [～ **ทำให้** (経験者名詞句) 心理/存在/発生動詞句]

例: **เขาทำให้แม่เสียใจ** 彼は母親を悲しませた

- (9) 「～でありますように」 [**ขอให้** 動詞句]

例: **ขอให้หายเร็ว ๆ** 早く治りますように

- (10) 「何としても, ぜひとも～する」 [動詞句 **ให้(จง)ได้**]

例: **ชนะให้ได้** ぜひとも勝つ

Iwasaki & Yap (2000)が提示した **ให้** 構文の意味派生についての仮説を(11)に挙げる。この仮説は, 現代タイ語に見られる各用法の統語形式の類似性, 関連性をもとに導き出されたものであり, この仮説を裏付ける歴史的言語調査は行われていない。

- (11) lexical **ให้** 授与 > dative 与格 > benefactive 恩恵

purposive 目的 > causative 使役 > inductive 誘発

本稿では、ให่ の意味用法の歴史的変化を探ることを目的として通時的コーパス(本稿末の資料一覧に記載された石碑文集に収録されている 13 世紀末から 20 世紀にかけて刻まれたタイ語石碑文)から ให่ hây とその異形 ให้อู hâuu を含む表現を拾い出し、石碑の登録番号順に並べた。各表現の先頭に 3 つ並んでいる数字は、1 つ目が石碑の登録番号、2 つ目が第何面であるか(1 面しかなければ 0)、3 つ目が何行目であることを示す。本稿を基礎資料として今後詳しい調査を進め、Iwasaki & Yap (2000)の仮説(11)の妥当性を検証していきたい。

『石碑文集第 1 巻』

- 1-1-30 มั่นม่มีช้างม่มีม่บม่มีม่บม่มีนาง มม่เงื่อนม่มีทอง ให่แก่มั่น
- 1-4-4 ๑๒๐๗ ศกปีกุน ให่ชดเอพาพระธาตุออก ทั้งหลายเห็นกระทำบูชาม่าเราแก่พระธาตุ
- 1-4-13 หาเป็นครูอาจารย์สั่งสอน ไทยทั้งหลายให่รับรู้บุญธรรมแท้
- 2-1-19 พ่อขุนน้ำนม...ก...กให่เขา เหล้นแก่ท่านแล
- 2-1-22 เมื่อก่อนพ่อขุนบางกลางหาว...ไปเมืองบางยาง
ให้อา...พลพ่อขุนผาเมืองเจ้าเมืองรัต พาพ่อขุนผาเมืองผดจกันและกัน
- 2-1-26 แล้วพ่อขุนบางกลางหาวไป...พลพ่อขุนผาเมืองเจ้าเมืองรัตมา...ให่ประชมพล
- 2-1-27 พ่อขุนบางกลางหาวและพ่อขุนผาเมืองชี้ข้าง...พระยาผสมกัน
...ดินให่ชี้ด้วยกันเหนือหัวข้าง
- 2-1-28 พ่อขุนบางกลางหาว ให่ไปบอกแก่พ่อขุนผาเมือง
- 2-1-31 พ่อขุนผาเมือง จึงอภิเชกพ่อขุนบางกลางหาว ให่เมืองสุโขทัย
- 2-1-32 ให่ทั้งชื้อตนแก่พระสหาย เรียกชื้อศรีอินทรบดินทราทิตย์
- 2-1-33 เมื่อก่อนผีฟ้า เจ้าเมืองศรีโสธรประให่ลูกสาวชื้อนางสิขรมหาเทวิกับขันชัยศรี
ให่นามเกียรติแก่พ่อขุนผาเมือง
- 2-1-34 เพื่อพ่อขุนผาเมืองเอาชื้อตนให่แก่พระสหายอีกเมืองสุโขทัยเพื่อนั้น
- 2-1-39 พ่อขุนผาเมือง เจ้าเมืองรัตนั้น
ให่สร้างเจดีย์มีคุณแก่ฝูงท้าวพระยาเป็นอาจารย์พรนธิบาลแก่ฝูงกษัตราธิราชทั้งหลาย
มา...
- 2-1-40 ...อยู่ในศรีสัชชาลัย...ทุกแห่งให้เป็นบุ...พายลุน ปุนหลัง
ทั้งหลายยอมให่...สรรเล็กโอยทาน...ครุหนักหนาแก่กม

- 2-1-43 **บ**คิดแค้น**จ**ัก**ให้**แก่**ท**่าน...
- 2-1-45 **ม**ัก**จำ**ศีล**ภา**วน**า**ย**ุ**ก**ล**าง**ป**าก**ล**าง**ต**ง **ห**ล**ง**อ**ต**จ**ัน****ให้**...
- 2-1-49 ...**อ**ัน**ต**ร**ธ**าน **บ**ให้**ห**ีบ **บ**ให้**ห**าย**ล**ัก**ห**่าง
- 2-1-50 **ป**โร**ต**ส**ร**าย**บ**ให้**ล**้ม **บ**ให้**ต**าย...
- 2-1-51 **ร**ู้**บ**ุ**ญ**รู้**ค**ุ**ณ**ท**่า**น**เส**ร**ี**ย**ม**ร**ร**าย**า**ท**อ**จ**ส**ัง**ส**อน**ต**น**ส**ัง**ส**อน**ค**น**ท**ัง**ห**ล**ย**
ให้รู้**ละ**อ**าย**รู้**ก**ลับ**ว**า**ป** **ก**ล**ั**ว**ผ**ิต**ต**อ**ผู้**เ**ฒ**า**ผู้**แก่ **พ**อ**แม่** **ค**ร**ุ**อ**บ**ิ**ช**ม**า**ย **ม**ี**ต**ร**ส**ห**ย**ท**ัง**ห**ล**ย
- 2-1-55 **จ**ุง**ให้**เป็น**อ**ย**า**ได้**เท**ีย**ว**ล**ัก**อ**ัน**
- 2-1-56 **ใ**บ**ห**น**ึง**ห**่าง**...**ซ**ึ**น**เป็น**ใ**บ**เช**ีย**ว**ม**ง**น**ห**ัก**ห**น**า**เก**ก**ม**เ**ย**ิน**ต**ัน****ให้**เป็น**ห**ล**ว**ง**ส**ง**ม**น**ห**ัก**ห**น**า**
- 2-1-59 **อ**ริ**ษ**ฐ**าน****ให้**เป็น**ป**ร**า**ใน**ล**ัง**ก**า**ท**ริ**ป**...
- 2-1-60 ...**ใ**น**ข**ม**พ**ุ**ท**ริ**ป**ห**ล**ว**ง**มี**ห**ล**ย**ห**่าง****ให้**มี**บ**ง...**ส**ม**เด**็**จ**พ**ระ**ม**ห**า**เ**ร...
- 2-1-72 **ข**่า**ง**น**ั้น**ตาม**บ**อ**ย**า **จ**ึง**ได้**ข**่า**ง**ส**ร**าย**น**ั้น****ให้**มา
- 2-1-76 ...**แ**ต**่**เม**ื่อ**เจ้า**ศ**รี**ศ**รี**ท**ร**า**ร**า**ช**ุ**พ**ำ**ม**ุ**น**ี** **ย**ัง**น**อ**ย**แม่**ให้**ก**ิน**น**ม**
- 2-2-3 **โ**ย**อ**ท**าน****ให้**แก่**ท**่าน**ผู้**มา**ขอ**ด**้วย**ม**ห**า**ส**ร**ร**า...
- 2-2-4 ...**แ**ต**่**ง**เ**ง**เล**็ง**ค**ู**ม**ี**ร**ู**ป**ง**า**ม**เก**ต**า**โ**ย**อ**ท**าน**ให้**แก่**ท**่าน**ผู้**มา**ขอ**และ**อ**อก...
- 2-2-8 **ใ**ค**ร**ใ**จ**ัก**ให้**เป็น**ธ**ร**ม**บ**ร**า
- 2-2-20 **ส**ม**เด**็**จ**พ**ระ**ม**ห**า**เ**ร**ศ**รี**ศ**รี**ท**ร**า**ร**า**ช**ุ**พ**ำ**ม**ุ**น**ี**เป็น**เจ้า**ที่**ต**น**เข้า**ไป**เล**ก
ให้กระ**ทำ**พ**ระ**ม**ห**า**ธ**า**ต**ห**ล**ว**ง**ค**ิน**
- 2-2-25 **จ**ุง**ให้**พ**บ**บ**ุ**น...
- 2-2-59 **เขา**ให้**ก**ู**อ**ร**ร**น**า**
- 2-2-61 **ก**ุ**โ**ย**อ**ท**าน****ให้**ช**ี**ว**ิต**ข**า**ด**ว**่า**จ**ัก**ส**ทำ**ศ**า**ส**น**า**ใน**ล**ัง**ก**า**ที่**ป**จ**ัก**ฟ**ัง**ค**ำ**พ**ระ**เป็น**เจ้า**ท**อ**ก**ัน**แ**ล
- 2-2-77 **พ**ระ**เจ้า**เส**ต**ี**จ**เข้า**ใ**น**โก**ศ**.**ส**ง**แล้ว**เม**ื่อ**ร**ุง**จ**ึง**เส**ต**ี**จ**อ**อ**ก**อ**ย**ู่**บ**ัด**เม**ง
ให้ค**น**ท**ัง**ห**ล**ย**เ**เห็น**ศ**รี**ท**ร**า**ส**า**ธ**ก**าร
- 2-2-81 **เพ**ื่อ**จ**ัก**ให้**ล**ำ**ด**ง**เก**ก**น**ท**ัง**ห**ล**ย****ให้**ไป**ช**ว**ย**อ**ธ**ร**ม**ใ**น**ล**ัง**ก**า**ท**ริ**ป**เป็น**น**ห**า**ก**ุ**ศ**ล**อ**ัน**ใ**ห**ญ**
- 2-2-82 **ให้**ป**ร**าก**ฏ**แ**ก**่**พ**ุ**ท**ร**ศ**า**ส**น**์**
- 2-1-91 **ศ**รี**ศ**รี**ท**ร**า**ร**า**ช**ุ**พ**ำ**ม**ุ**น**ี** **จ**ึง**ย**อ**ส**อง**ม**ือ**บ**ัง**ค**ม**พ**บ**ให้**ม**ง**ค**อ**เท**้า**ใ**ส**ง**าย**เส...
- 3-1-19 **ให้**แ**ก**ว**่า**ด**ัง**น**ี**
- 3-1-26 **ให้**แ**ก**ว**่า**ด**ัง**น**ี**
- 3-1-32 **ให้**แ**ก**ว**่า**ด**ัง**น**ี**
- 3-1-66 **ให้**ข**า**น**ว**่า**ด**ัง**น**ี****
- 3-1-68 **ให้**ข**า**น**ว**่า**ด**ัง**น**ี****
- 3-1-74 **พ**ระ**ป**ิ**ฎ**ก**ไ**ต**ร**อ**าง**เบ**ร**ิ**ย**น**ภ**ิ**ก**ษ**ส**ง**ข**ร**์**ท**ัง**ห**ล**ย**ให้**...
- 3-2-29 ...**เป็น**ป**า**เป็น**ด**ง **ให้**แ**ว** **ให้**ถ**าง**...
- 3-2-31 ...**แ**ต**่**ง**ให้**ข**น**พ**ี**ข**น**น**อ**ง**ล**ุ**ก**ห**ล**า**น**...

- 3-2-35 **จงให่**รับบุญธรรม...
- 3-2-37 **ให่**ยาปุศฺร...
- 3-2-38 ...น้องย่าผู้เฒ่าแก**ให่**รู้ปราณีไพร่ฟ้า...
- 3-2-44 พ่อตาย**ให่**ไว้แก่ลูก พี่ตาย**ให่**ไว้แก่น้อง
- 3-2-52 พระยารักรมิกราช**ให่**ไปพิมพ์เอารอยดิน...
- 5-1-12 เงามฤกษันชัยศรีเสวตรฉัตรม้ายัตย์ญอกิษ**ให่**เป็นท้าวเป็นพระยา
- 5-1-25 ยานในข้าว**ให่**กิน และจ๊ก**ให่**ถึงที่ล้มที่ตายดังอันกิดี
- 5-2-20 **จงให่**ไปอัญเชิญมหาสามีสั่งฆราช
- 5-3-2 ...เอาผ้าบังญจริงค้อ้นงามปู**ให่**...นล็กแห่ง
- 5-3-6 **จงให่**อาราธนามหาสามีสั่งฆราช เข้าพรรษาสิ้นไตรมาส
- 7-1-2 ในกลางสมมวง**ให่**ประดิษฐานกุฎีพิหาร แกลง
- 7-2-43 ...นนำ**ให่**ฝูง...ทั้งหลายเห็น
- 8-1-6 **ให่**คนทั้งหลายได้เห็นรอยฝ่าตีนพระพุทธรเป็นเจ้าเรานี้
- 8-1-8 **ให่**ฝูงเทพดาและ...ทั้งหลายได้ไหว้นบทำบูชา...
- 8-1-9 ...**ให่**...กศรีพุทธ
- 8-3-2 ดา.ออก**ให่**คนทั้งหลายไหว้ลักษณะนี้...
- 8-3-7 และ**ให่**ทั้งหลายอนโมทนาด้วยบ้าง
- 9-1-11 มหาธรรมราชาผู้**ให่**อาราธนา...
- 9-1-14 **ให่**กระทำวัดในป่าแดง**ให่**ท่านอยู่
- 9-1-16 **ให่**เอาคนสิบห้าเรือน...วัดป่าแดงนี้
- 9-1-25 ท่านจึงวางตั้ง**ให่**ไว้แก่...นี้
- 9-1-26 ทั้งหลายแล...**ให่**พ...แทนก้อยสี่ห้าทุกวัน
- 9-1-27 **จงให่**ไปบอกแก่มหาธรรมราชาผู้เป็งสุโขทัย
- 9-1-31 **จงให่**พรแก่เราฉนี้ จ้งเจ้ากู...นเยิงเหิงอยู่กระทำศาสนาพระเจ้า
- 9-2-3 **จงให่**ไปห้ามหามอดเถร...มาสุมมะมวงนั้น
- 9-2-7 **ให่**ไปบูชาพระมหาราดเจ้าแล้ว
- 9-3-36 **ให่**สงฆ์ทั้งหลายอันอยู่ในสวรรคการามบรรพตแลสงฆ์อันอยู่ในกัลยาณนาถสนี้สมุขตาด้วย
- 10-1-34 ...**ให่**กฤษ...อาบ...
- 10-1-39 ...หค.ด**ให่**
- 10-2-16 **ให่**หงจ้งหันเจ้าธรรมราช...
- 10-2-30 ...แม่นาง**ให่**แก่ พ...
- 11-1-2 **จงให่**...น
- 11-1-6 **บิ**ให้หม่นหมองก่อเจดีย์...

- 11-1-8 **ให้**ก่อรามเจติย์รามวิหาร...
- 11-1-12 **บิให้**ขาด...
- 11-1-13 ...นฝูงนั้น**ให้**งาม
- 11-1-17 **ให้**ดูเยื้องตั้งสองคนพี่น้องรักกันนี้
- 13-0-1 **ให้**ครองสัตว์สี่ตีนในเมืองกำแพงเพชรแลช่วยเล็กศาสนา
มิ**ให้**หม่น**ให้**หมอง**ให้**เป็นอันหนึ่งอันเดียว
- 13-0-2 อันจะ**ให้**ชายดจก่อนนั้นก็ห้ามมิ**ให้**ชาย
- 13-0-3 กระทำท่อเอาน้ำเข้าไปเลี้ยงนา **ให้**เป็นนาเหมือนนาฝ่าย
- 14-1-6 ...ก็**ให้**...
- 14-1-14 ริสพังสองอันเป็นน้ำอาบน้ำกินแล**ให้**เป็นทรัพย์สาธารณะก็แล้ว
- 14-1-36 นายพันพิชณกรรม**ให้** และนายสังลูกนายเทพไชยรับ
- 14-1-37 ...**ให้**เป็นจาริกไว้**ให้**มั่นกับศาสนาพระเป็นเจ้า
- 14-1-40 มีพระราชศรัทธา**ให้**แก่พระเจ้าใหม่นี้ไชรยีสืบไว้
- 14-2-5 ...ไว้...กับพระเจ้า**ให้**มั่นรักษาพยาบาลพระเป็นเจ้าแล
- 14-2-7 จง**ให้**มั่น**ให้**คง
- 15-1-10 ในอารามการสอ**ให้**เป็นสังฆิการามแล
- 15-3-12 ใส่ไว้**ให้**รักษาพระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ใครใครแล
- 15-3-13 เอาอิแก้วนี้ไปค้าขายหายขายไชร **ให้**มั่นผู้นั้นผลดังเทวด
- 15-4-16 แลและอำแดงศรีบัวทอง**ให้**ทำพินัยกรรมนี้ไว้
- 15-4-18 แม่เทพและพ่อหันลูก**ให้**เป็นข้าอุโบสถ
- 15-4-24 **ให้**ลั่นต่อเท่า กรรมมาสาน

『石碑文集第 3 卷』

- 38-1-11 เพื่อจะ**ให้**ฝูงโลกอันกังวลสัตว์ทั้งหลายมวลงหญิงชาย ครมณะพราหมณา...
- 38-1-14 จึงท่าน**ให้**ตราพระราชปราชญบติ
- 38-1-15 ...**ให้**ลูกขุนมุลตวานบริวารไพร่ฟ้าทั้งหลายถ่วนเมืองเล็กเมืองใหญ่...
- 38-1-20 จำข้าสภาบตีท่านหากรู้ไปหา**ให้**แก่เจ้าข้า
- 38-1-30 จุงคืน**ให้**ได้ไว้ข้าท่าน...
- 38-1-31 แม้นเจ้าไทยยังไชร **ให้**ไป...
- 38-1-32 จักบังคับ**ให้**เจ้าข้าขึ้นภัยอันกลัวพระ...
- 38-1-33 แลเอาเรามี**ให้**พันอาชญาท่านนั้น...แต่**ให้**ได้แก่มั่นและแก่ผู้เอาข้าท่านมานั้นสิแล
- 38-1-35 ท่านจัก**ให้**ใหม่แลวันแลหมื่นพัน ไปจุงถึงหัววัน
- 38-1-41 **ให้**นายเจ้าบ้านเจ้าเรือน...พิจารณา

- 38-1-43 เจ้าของบมิได้ให้
 38-2-1 หนึ่งให้ได้แก่มันผู้ขอยนั้น
 38-2-2 ท่านบมิได้ให้แก่มันผู้ขอยไมยคนนั้น
 38-2-5 ท่านแต่งให้เขนตั้งเพื่อนนั้น
 38-2-8 ท่านก็มีให้ได้สักอันเลย
 38-2-9 บุราณท่านจักให้โทษดั่งขนาดผู้ลักและขนาดอ้าลัก
 38-2-11 คล้อยผู้นั้นอุเบกษาและบมิเอาและละให้ปล่อยไป
 38-2-12 พี่น้องตนกลายเป็นแสร้างละให้ปล่อยไป
 38-2-16 เจ้าของร้องให้ขอยกุมพ้อเจ้าบ้านเจ้าเรือนนั้นก็ยังมีบ้าน
 38-2-20 ท่านจักให้โทษดุจลักขายา
 38-2-21 และท่านจักให้ใช้จูงสึนหีสึน ท่านจักทอดให้ใช้สึนจ้าง
 38-2-22 จักให้ดั่งอัน
 38-2-23 และตนจะสั่งไปให้โดยประสงคสึนชื่อฤกัถิต
 38-2-24 ท่านจักให้พันอาญาท่านดั่งอัน
 38-2-25 ซึ่งรู้ว่าเจ้าใหญ่จักบำเหน็จดั่งท่านแต่งให้ไว้ดั่งอัน
 38-2-27 ผีให้ร้ายท่านผู้ทกข์ โทษมิให้จำเรียวแก่มันเพื่อนมัน
 38-2-32 ท่านจักแต่งให้ได้แก่มันโดยขนาดราชศาสตรธรรมศาสตรโสต
 38-2-34 อันเจ้าของบมิให้
 38-2-36 แม้นผู้ไลผู้มันมันถือหอกดาบตราบเครื่องเหล็กใหญ่โต
 ให้เอามันจ้งได้ และให้ไปถวายแก่ท่าน ท่านบาดไหมให้เป็นรางวัลผู้ได้มัน
 38-2-37 แม้นมันเพ็งกระทำที่นั่นวันใด ให้เป็นขนาดแก่ทั้งหลายท่านจักกระทำ
 38-2-38 ผู้ใดอันอุเบกษาบเอาคนผู้ร้ายนั้นให้ปล่อย
 38-2-39 ท่านจักให้ใช้จูงสึน
 38-2-41 ไม้ให้เอาไว้ควายนันอันจักขามันชี้ให้กันเห็นทั้งหลาย
 38-2-42 ให้มุลนายรู้เพื่อนตน
 38-2-45 และผู้ใดหากละเมิดและหากฆ่ากินบให้
 38-2-49 จ้งให้ใช้และหนีสึน...โสต
 38-2-51 อันท่านเจ้า ไทจักมักให้ผิดและไหมแก่...
 40-0-2 และสมเด็จพระยาให้มนตรีกริราชผู้ใหญ่ผู้รวม...
 40-0-3 เราบมิกระทำให้เป็นอันตราย
 40-0-10 โดยปรฐาปนาให้มันคงตรงอยู่แล้วจลาจลแต่เรา
 40-0-14 เราก้ให้แต่สมเด็จพระยา...
 44-1-4 จะแผ่ประเพณีให้หมองในคลองธรรมนี้แล

- 44-1-6 ทั้งเครื่องประจพระทั้งเครื่องกระทำมาแต่หลังให้ได้แสน ๕ หมื่น พันแล
- 44-1-3 อาจให้ทานจำศีลภาวนา
- 45-1-1 สบถด้วยกันนี้จึงให้ได้แก่อาภักขทั้งหลายอันมีในน้ำในถ้ำ
- 45-1-12 แม่ผู้ใดบชื่อไซร์ ให้ผิมัน
- 45-1-23 บาบอันตัด ค สงฆ์ จึงให้ได้แก่ผู้บชื่อ
- 45-3-4 ให้สังวัควายตกทงกินเมืองนอกชอกแควม...
- 46-0-9 จึงจักให้นิมนต์ตนสมเด็จพระมหาศรีกิริติเจ้าแห่งพทรางกูรตรณพื้นลอกฝุงอริยะ
จากสถานสถิระ
- 48-1-3 ใสใจไว้แต่ปริยามหาเพียร
กระทำให้เกียรติยศเท่าเจ้าเมือง ขุนเพชญสารผู้ใจขามมหาศรัทธา
- 48-1-6 แต่ ๖ เจ้าเมืองกระทำกตมาแต่กระโนนในสุพรรณภูมิ ๖ ให้ทานเรือนอัน ๖
กระทำกฏพิหารในศรีอยุธยา ให้ข้าสองคนแม่ลูก
- 48-1-7 ๖ ให้ทองคำถมค่าลานหนึ่ง ๖ ให้ทานทองแปดตำลึง ตลับอันหนึ่ง คำผ้าล้านหนึ่ง
- 48-1-8 ๖ ประดิษฐ์ อิกพิจิตรบัสตร์ ถัดนั้น ผ้าร้อยหนึ่งให้ทาน
- 48-1-9 ๖ ประดิษฐาพระศรีรัตนธาตุใส่ให้ผ้าขาวเจ้าชวาทาน
- 48-2-3 ผ้าขาวครวหนึ่งชื้อยี่ข้างท่านให้บ่าวเฒ่าพระมหาเถรธรรมบุตรแห่งศรีสุพรรณภูมิมาแล้ว
- 48-2-5 ขอให้ทันพระพุทธรอาริยไมตรี
- 49-0-6 จึงพ้ออยู่หัวเจ้าธให้อนญาตแก่นายอินทสรศักดิ์นั้น
- 49-0-7 ท่านก็มาปราบให้ราบงามดีไซร์
- 49-0-9 ให้ไปบอกแก่นายอินทสรศักดิ์ว่า
- 49-0-10 ให้แต่งที่จงดีและหากฎีมาปลูก
- 49-0-11 ให้นายอินทสรศักดิ์แต่งที่จงดีและหากฎีมาปลูกในนี้
- 49-0-12 และจะให้พระมหาเถรเจ้าธมาอยู่เอาพรษาในนี้
- 49-0-13 แล้วจึงให้นายสังฆการีทูลแก่พ้ออยู่หัวเจ้าธ
จึงธประกาศน์ ๖ ให้นายสังฆการีไปนิมนต์พระมหาเถรเจ้าธ
- 49-0-18 และท่านเสด็จขึ้นมาให้ทานข้างเผือกและราชรถแก่พระสงฆ์ทุกเมือง
- 49-0-26 ให้ชักป่าให้บรรจบนานั้น
- 49-0-27 ให้เป็นพันไร่ไว้กับอาราม
- 62-1-8 และจึงให้ไปอาราธนานิมนต์พระมหาเถรเป็นเจ้าผู้หนึ่งชื้อมหาสมณเถร
อันอยู่ในนครสุโขทัย
- 62-1-19 ให้จำศีลกระทำเพียรภาวนา
- 62-1-23 ยายกันให้ถือกระหวักดอกดอกไม้ได้เทียบ
- 62-2-1 จลองรองดินภายใต้ให้ไปกลาวพิจารณาการอันจักกระทำพระนั้น

- 62-2-5 **ให่**ฝุงมนตรียมาอยู่จำนำแต่งกระทำการด้วยพระมหาเถรเป็นเจ้าโสด
- 62-2-7 **ให่**ให้บอกแก่ฝุงอบาสกอบาสิกามาหาชนคนทั้งหลาย ท่านสัปบุรุษและฝุงนั้น
- 62-2-8 ท่านนักปราชญ์ทั้งหลาย**ให่**หาหินแลงแปลงเสียดแล้ว
- 62-2-9 ท่าน**ให่**ให้ทศตฤกษ์พารกาลฉายานาที่ตริยางค์นพวงศีลตันอันเป็นมหามงคล
- 62-2-11 แล้วพระมหาเถรเป็นเจ้า**ให่**ให้แรกทศกบ่อนบัลลังก์พระยีนเป็นเจ้านี้
- 62-2-14 ถัดนั้นท่านเป็นเจ้าพอย**ให่**แรกทศกบ่อนบัลลังก์พระพุทธรูปยีนทั้งสามคนอันมีหน้า
ด้านใต้ด้านเหนือ
- 62-2-19 ท่านเป็นเจ้า**ให่**ให้ฉลองในสองปีนั้นสามคาบ
- 62-2-21 มาถวาย**ให่**เป็นมหาทานทุกด้านแล
- 62-2-28 ท่านพญาธรรมิกราช**ให่**ท่านแปลงปราสาทอันหนึ่งและประดับงามดีหนักหนา
- 62-2-35 **ให่**ให้อัญเชิญฝุงมหาเถรานเถรทั้งหลายเข้าดูปาฏิหาริย์
- 64-1-5 จงอย่า**ให่**รู้จัก ชื่อฝุงพระพุทธรอันจักมาปางหน้า
- 64-1-6 ก็อย่า**ให่**รู้จักศาสนาทั้ง โศพาคมก็อย่า**ให่**รู้จักศาสตร์ชื่อเถรมหาเถรอันจางงรุงนี้
เสมอตั้งกุดตัดคอแล
- 64-1-8 โทษอันสาบานนื้ออย่า**ให่**ได้แก่ปลักอัน
- 64-1-12 เรามักมากท่าน**ให่**มาก
- 64-1-13 เรามักน้อยท่าน**ให่**น้อย
- 65-0-5 **ให่**ให้ก่อกำแพงแปลงวิหารก็แล้วเสร็จ **ให่**ให้เรือนารูปพระพุทธรตนหนึ่ง
- 65-0-7 **ให่**ให้ฉลองก็แล้วทุกประการ
- 65-0-8 ไว้คนสี่ครัว**ให่**หรือรักษา
- 65-0-9 **ให่**ให้แปลงศาลากับน้ำบ่อ แฝ่วทางต่อพระเจดีย์ศรีรัตนชินธาตุก็แล้ว
- 67-1-4 แล้วถวาย**ให่**เป็นอารามมหาเทวีเจ้า
- 67-1-5 **ให่**หรือรักษามหาราชและมหาเทวีตนเป็นเจ้าแก่แผ่นดิน
- 67-1-12 แล้ว**ให่**หรือมีจาริตกับอารามอันนี้
- 67-1-14 อย่า**ให่**หรือเบียดเบียนเขาหมู่นี้
- 67-1-16 ...หากรับคำมหาเทวีเจ้า**ให่**หรือฝังจาริตอันนี้
เพื่อจัก**ให่**หรืออารามอันนี้มันต่อเท่าศาสนาพระเจ้าห้าพันปี
- 67-1-18 **ให่**หรือไว้ตั้งถา **ให่**หรือตามตั้งอัน อย่า**ให่**หรือลิด**ให่**หรือมล้าง
- 67-2-10 **ให่**หรือหานาแลกที่เวฟู้นอารามอันงาม
- 67-2-12 แล้ว**ให่**หรือเป็นอารามแก่เจ้าครูสิทาเจ้าหมื่นหนังสือ...
- 67-2-13 **ให่**หรือหาปากเงินกับหมื่น...พายแผล...ายนา
- 67-2-14 **ให่**หรือหานาหุรอกขาดในแถว...แลกที่เวฟู้น
- 68-1-4 ตนมีบุญ**ให่**หรือทองสักโกอันเกลือกด้วยคำสิ้นร้อยบาทเฟื่องคำ

- 68-1-11 เมื่อจะตายมันหยาดน้ำไว้ข้ามัน **หื้อ**อุปฎฐากแก่พระพุทธเจ้า ๓ คราว
- 68-2-13 **หื้อ**มากับมหาพุกามเจ้า
- 68-2-18 พันธสีมาอันนี้เมื่อจะผูกราชบัลลังคติดหากกฎ**หื้อ**เป็น...แล
- 69-1-11 เจ้าหมื่นเชียงแสนคำล้าน**หื้อ** หมื่นเนหมกอนเมื่อถึงเจ้าหมื่นสามล้าน
- 69-1-15 มีศรัทธาปลงอาชญา**หื้อ**หลายคำมาไว้คนสืบศรี
- 70-2-5 คำปรารภนาเจ้าเมืองนคร**หื้อ**ถึงสุขในเมืองฟ้า
- 71-1-12 จิง**ให้**สร้างพระธรรมมนเทียร
- 71-1-14 จิง**ให้**สร้างพระธรรมอันเป็นพุทธราชา
- 71-1-17 จิง**ให้**นำมาสถาปนาไว้
- 71-1-23 **ให้**เอาดอกเป็นค่าหมากเมียง
- 71-2-2 จงไว้**ให้**เป็นอุปการรักษพระธรรมมนเทียร
- 71-2-3 **ให้**เสถียรสืบสายไฟ
- 71-2-7 เพื่อ**ให้**เป็นอดุลยบุญญาภิสมท์มากนักแก่เราทั่ววัน
- 71-2-8 จง**ให้**สมเด็จมหาราชเจ้าทั้งสองพระองค์ ทรงธนสารสองประการ
- 71-2-16 กอทิศพระราชาทุกผลผลโกฐาส
อันบอาจคณาได้ **ให้**แต่สมเด็จพระบิดตามหาอัยกะอัยยิกา และเทพคณา
- 72-0-2 **หื้อ**ฝั่งสีม้าวัดพระเกิด หนบาง นากว้าง ๑๐ ข้าว
- 72-0-7 เหลือกว่านี้**หื้อ**หยอน
- 72-0-9 **หื้อ**มาบูชาพระเกิดเจ้า
- 72-0-10 เจ้าชายเจ้าชาว**หื้อ**
- 73-0-2 **ให้**หมื่นหมอลสมธานำพระพุทธรูปเจ้าองค์หนึ่งมาฐาปนาไว้ในสุวรรณอาราม
- 73-0-10 แล้วเอาบุญราศีทั้งมวล**ให้**ถวายเป็นบุญโกฐาสแก่พระมหาเทวีเจ้า
- 73-0-11 พระเป็นเจ้ายินดีนัก **ให้**ไว้คน ๑๐ คราว
- 73-0-14 **หื้อ**รักษพระพุทธเจ้า
- 74-2-9 พระรถ**ให้**จำเรียวถายถึงแก่เทพยดาอินทพรหมยมาษและท้าวจตุโลกบาลทั้ง ๔
- 74-2-12 บ**ให้**โหดหายธรรม
- 75-0-7 ไว้**หื้อ**เป็นมูลศานาพระพุทธเจ้า
- 76-1-10 ไว้**หื้อ**พญาหลวงสามล้าน
- 76-1-12 **หื้อ**เป็นพญาแสนหลวง
- 76-2-36 **หื้อ**เรียนดีจิงโกกับเชียงมัน
- 77-2-3 **หื้อ**ข้าได้เอาอารามอันประเสริฐ
หื้อข้าได้เมื่อเกิดในดาวติงสเทวโลก **หื้อ**ข้าได้ประสพบปะเจ้าราชบุตรลูกข้า
- 77-2-4 **หื้อ**ผู้ข้าทั้งหลาย ได้อยู่อุปฎฐากพระเศศจุฟ้ามณีเจ้าชู้วันอย่าขาด

- 77-3-1 **หื้อ**ผู้ข้าทั้งหลายแม่ลูกได้ลงมาพร้อมกันด้วยเทวดาเจ้าทั้งหลาย
 77-3-2 มาสักการบูชาแล้ว**หื้อ**ผู้ข้าทั้งหลายคืนเมื่อเสวยทิพย์สมบัติในดาวดึงส์เทวโลกตั้งเท่า
 77-3-3 **หื้อ**ผู้ข้าทั้งหลายแม่ลูกเป็นพุทธปฏิฐาก
 77-3-4 แล้ว**หื้อ**ข้าได้ออกบวชเงืองหันตาทิกขณี่ แม้นลูกข้าทั้ง ๒ ก็**หื้อ**ได้เงืองหันตาทุคน
 77-4-1 **หื้อ**ผู้ข้าทั้งหลายแม่ลูกได้สิริระสงสการ
 77-4-2 แล้วเอาธาตุพระอริยมต ไตรยเจ้าไพบรรจไว้ ในเจดีย์คัมภ**หื้อ**เป็นที่ให้วิสาแก่นคนและเทวดา
 77-4-3 **หื้อ**ผู้ทั้งหลายมวลงตั้งอยู่ตามเขตอายุแล้วนิพพาน ไพจมีเที่ยงแท้ดีหลี
 78-1-11 มักใคร**ให้**มันคลง
 78-1-20 จึงได้สร้างแปลงยังลำต้ายเหล็กมาติดต่อก่อเปงไว้**ให้**เป็นที่ถาวรกว้างขวางมันยืน
 ยาวสืบสืบไปภายหน้า
 78-2-2 จง**ให้**อนโมทนาเอาโกฐสาสนาบุญอันนี้จงนั้กเทอะ ๗
 78-2-8 จง**ให้**ไพรอดถึงยังเทพยดาอินทร์พรหม
 78-2-16 **หื้อ**มารับเอาส่วนบุญนี้แล้ว**หื้อ**ได้เสวยสุขขุตัว
 78-2-18 **หื้อ**หายจากเวรานุเวรแก่กันแล้ว
 81-0-6 ไร่บ้านหนึ่งชื่อบ้านก้วาน **ให้**เป็นที่อยู่ศีลบาล
 81-0-10 ไร่บ้านหนึ่งชื่อบ้านก้วาน **ให้**เป็นที่อยู่ศีลบาล
 81-0-13 ไร่บ้านหนึ่งชื่อบ้านก้วาน **ให้**เป็นที่อยู่ศีลบาล
 82-0-1 **ให้**บุญแก่เจ้ามหาหาราชบ้างแล
 82-0-6 **ให้**ถือจิ้งหั้นเจ้ากุตุน ๑ อย่า**ให้**ขาดสักวัน
 82-0-10 เท่า**ให้**ออกเจ้าเมืองงาวผู้เดียวตาย
 83-1-3 บม**ให้**คลาดคาลาจลแท้จริงแล
 83-1-5 เรบจงจัก**ให้**บังเกิดมีเลย
 83-1-10 จง**ให้**สิมฤทธิแก่เราในอนาคตกาล
 83-2-1 จง**หื้อ**โทษทั้งมวลแก่เราชู่ประการ เทอญ

『石碑文集第 4 卷』

- 40พ-2-3 เราก**ให้**แด่นำพระยาต่อหน้าพระศรีรัตนตรัยบพิตรเป็นเจ้า
 40พ-2-6 เอาไมตรีมา**ให้**เป็นโสภา
 40พ-2-7 จงกระทำสรรพโทษาดัง...**ให้**จงเกิดสรรพโทษานตรายในตนยลปรตัยักษ์ทันตา
 40พ-2-11 ...อย่า**ให้**เอาบิณฑิตบาตรแต่เราเลย หิน**ให้**ดีเตยลนี้
 40พ-2-16 เราก**ให้**สัตย์ตั้งว่าในบัดนี้แล
 40พ-2-21 ...พระไม่ตรี**ให้**มีจลาลจ
 40พ-2-24 พระจันทร์อภัยขึ้น**ให้**สงอนธการ...

- 86-1-23 **ให้**ขอยขอที่แด่มหาอุบาสกพระยาศรีไสยรณรงค์สงคราม
- 86-1-29 ใช้หมื่นต่างใจเหยียบที่**ให้**แกมหาสัทธา
- 86-2-8 **ให้**ขึ้นกับพระเชตพนอารามแต่พระยาศรีไสยรณฯ
- 87-1-7 น้องข้าพ้นญาติติมา**ให้**ข้าถวาย
- 87-1-8 **ให้**เป็นวัดพระเจ้าแม่ลูก
- 87-1-9 **ให้**ไว้หน้าหกแสนเบี้ย คน ๑๕ ครัว **ให้**ไม้สักแปลงพิหารทั้งหอปิดก
- 87-1-10 **ให้**พ่อเจ้าหมื่นยาตาบเรือน รับอาชญาพระเป็นเจ้าทั้งสอง
- 87-1-14 แล้ว**ให้**อลามรัตดาบเรือนนำพ้นญาติติไปเอานาเอาคนแห่งพ้นน้อยหนังสือต่างเมือง
- 87-1-16 **ให้**รับเอาอาชญาพระเป็นเจ้า
- 87-1-17 แล้ว**ให้**หนังสือมาแก้ปากโปงโย ปากขนาน**ให้**เอานายังพ้นนามวัน
- 87-1-18 **ให้**หกแสนเบี้ย คน ๑๕ ครัว
- 87-1-19 ในญาติพ้นตองบพ่อ **ให้**หาแถม เจ้าหมื่นยาตาบเรือน**ให้**ขอชาว
- 88-0-7 เพื่อจัก**ให้**ขัดศาสนาพระพุทธเจ้า
- 88-0-8 **ให้**รุ่งเรือง เมื่อหน้าจึง**ให้**ข้าทหมื่นได้เหนือ
- 88-0-13 ก็**ให้**แจ่งฝูงใดเป็นโจรสงฆ์
- 88-0-14 จัก**ให้**ศึก
- 88-0-17 **ให้**เอาคืนไว้ตั้งเก่าเรียกบ้านเรียกเมือง
- 88-0-18 อย่า**ให้**เยดหมากพลูพร้าวตาลอันมีในเขตวัด
- 88-0-19 **ให้**ไว้กับวัด เถิงเมื่อเป็นหมาก
- ให้**คนเมืองผู้หนึ่ง คนสังฆการีผู้หนึ่ง ไปพรงหมากสับก
- 90-0-4 หาก**ให้**บันดาลมีแล
- 91-0-17 **ให้**ตกรนรกอพิจี
- 92-0-1 ของพระอย่า**ให้**เจ้าหมู่ เอาของพระผลัดเปลี่ยนไป แต่คนหนึ่งสองคนได้
- ให้**พฤกษเทวดา ภูมเทวดา อารักษเทวดา อากาศเทวดา
- 92-0-5 แล**ให้**สั่งหารผลาญชีวิตเอาบุคคล
- 92-0-6 แลจะ**ให้**พ้นจากข้าพระ พระกิลปนาอุทิศไว้ทั้งนี้ อย่า**ให้**บุคคลผู้นั้นพบพระพุทธเจ้า พระธรรมเจ้า พระสงฆ์เจ้าเลย
- 92-0-7 **ให้**ตกรนรกหมกไหม้อยู่ในมหาเวจีแสนกัลปอนันตชาติเทิด
- 92-0-9 **ให้**บุคคล ซึ่งจะซื้อข้าของพระไปแล้วนั้น**ให้**ทนทุกเขตนา
- 92-0-10 **ให้**ผลัดมหาเถรเทวดตฤกษชาติเทิด
- 93-1-16 **ให้**ชื่อเจ้าสังขสร
- 93-1-37 สมเด็จพระราชเทวีเจ้าท่านแสงแกลังกัลปนา**ให้**เป็นโกฏฐาสบุญโจทนาไปแต่สมเด็จพระยาพ่อออกแม่ออกท่าน

- 93-1-40 จง**ให้**พันทกขภัยันตาย
- 93-1-41 แต่**ให้**ได้ลแก่สขทุกทกคน
- 94-0-2 จิง**ให้**บรสรสัตว์ทั้งหลายไปเอาหินผามากกระทำเป็นพระเจดีย์ ๔ ด้าน
- 95-0-10 ตูพ่อแม่ลูกได้แม่ครัว**ให้**ถือจิ้งห็น แก่ท่านเถรสวรเจ้าหิน
- 95-0-12 เผื่อ**ให้**จีพอรด้วยโสตอันหนึ่ง
- 95-0-15 แล้วลูกจิงจะตาย กลอยท่าน**ให้**เชียง โสเป็นลูกเผื่อ
- 95-0-17 ตูพี่น้องมีใจศรัทธา**ให้**อิฐพระลงรับ ตนหนึ่ง
- 95-0-32 กลอย**ให้**ไว้แก่พระ
- 95-0-33 สำรองกว่านั้นไว้**ให้**ถือจิ้งห็น
- 95-0-35 จิง**ให้**กระทำตั้งเกา
- 96-2-11 แลตู่ข้าเกิดมาในภพใดๆ **ให้**เกิดในตระกูลทั้ง ๓ เศรษฐี
- 97-0-3 แล**ให้**มหาพทสรวัดป่าขาวเปลือกเมืองชัยนาท
- 97-0-6 แลจิงบอกหนังสือเข้าไปถึงสมเด็จพระเจ้าพระทิพมนต์ฯ จิง**ให้**
- 97-0-7 แล**ให้**ช่างตีบัก แลพระสงฆ์ขึ้นมาหุ้มพระบรมธาตุ
- 98-1-24 ไว้แต่ง**ให้**คนแลเทวดา อาริยสงฆ์ทั้งหลาย
- 99-0-7 จิงจัก**ถือ**บ้าน**ถือ**หมาก**ถือ**นา ๓๐ ช้าว ค่า ๙,๐๐๐ เป้
- 99-0-8 ตามเมื่อเจ้าที่นิมหา**ถือ**แต่ก่อน
- 99-0-9 ด้วยบุญอัน**ถือ**ที่เป็นทานแก่พระพุทธรเจ้านี้
- 99-0-14 **ถือ**ยินดีด้วยบุญดวงหนัก
- 100-0-4 แลพระมหाराชเทวีเจ้าแผ่นดิน**ถือ**ล้ามบุญเด็กชายกับพันคำคนแม่คิง พระกับคน
- 100-0-5 เจ้าหมื่อนาวาปาน**ถือ**เอาตราหลาบคำมาถึงนางเมืองพะเยา
- 100-0-7 นางเมืองพะเยา**ถือ**พันนาหลัง
- 100-0-10 **ถือ**ไว้คนกับ ๒๐ ครัว
- 100-0-14 ไผ่ย่างลัวเกล้าเขา ข้าพระทั้งหลายฝูงนี้บ้านชิตสีกใหม่**ให้**แถม **ให้**ไว้
- 101-1-3 จิง**ถือ**ไพรราชนามมหาเถรมธุรสเจ้า ในสำนักมหาสามีสรรสิห์เจ้า มาสร้างวัดป่าใหม่
- 101-1-6 พระมหาเทวีเจ้า**ถือ**เงินมาสร้าง ๕๐๐ เงิน
- 101-1-7 จิง**ถือ**คนมาถึงเจ้าพันศรีมงคลหนังสือต่างเมืองเจ้าพันแพกพวกนา
- 101-1-9 เจ้าพันโคตรพวกชน **ถือ**แตงนากับคนไว้กับวัดนี้
- 101-2-20 ...**ถือ**สร้างสิบเมื่อหน้า**ถือ**มันในศาสนาพระพุทธรเจ้าใน...
- 101-2-22 บเล็การางม**ถือ**เขาหุ้มหอมมารักษาพระเจ้า
- 102-1-18 จิง**ให้**ไปถามตริปองด้วยพระมหา...
- 102-1-19 แล้วจิง**ให้**ไปถามหาเถรชื่อเถร...
- 102-1-21 ...พระท่านรั้งใช้**ให้**ชื่อจ้าวช่างเขียนตาเบื้องซ้ายกอ...

- 102-1-24 หากริงใช้**ให้**นายผู้หนึ่งชื่ออ้ายอินท์...
- 102-1-27 ทุกเช้า**ให้**คนแต่งส่งข้าวพระเรือนหนึ่ง
- 102-1-30 **ให้**ลุงชนแลปานางคำมีใจศรัทธาหนักหนายอศานาในพระเป็นเจ้า
- 102-1-38 **ให้**ญ...
- 102-1-39 อย่า**ได้ให้**...
- 103-1-5 **หือ**สร้างไว้แล
- 103-1-7 **หือ**เอาคนเอานาไว้
- 103-1-10 จึงพิจารณาเอาคนไว้**หือ**เป็นอาณบุญ สามสิบคร้วจึงจักกตหมาย
ให้เป็นนิยามไว้ในจารึกหินก้อนนี้แล
- 103-1-17 ไว้**หือ**อุปฐากพระพุทธเจ้าในอารามอันนี้แล
- 103-2-6 ไว้**ให้**เขาได้รักษาพระพุทธเจ้าในอารามอันนี้ทัน
- 103-2-7 โภภุฐาบุญอันนี้ จง**ให้**จำเรียมแก่พระเป็นเจ้าเมืองพิงทั้งสองพ่อลูก
- 103-2-8 **หือ**เสวยทสราธรรมทุกประการทิน
- 103-2-9 โภภุฐาบุญอันนี้ จง**ให้**จำเรียมแก่ครูพระเป็นเจ้าสี่หมื่นพะเยา
- 103-2-11 **ให้**ฝังจารึกไว้นี้ทุกชาติตาเท่าถึงเนียรพานทิน
- 103-2-14 จง**ให้**อยู่สุดท้าย
- 104-1-11 แต่**นี้**ไฟเมื่อหน้าข้าพระวัดจอมทองมีเท่าใด**หือ**ไว้รักษาพระมหาธาตุเจ้าจอมทอง
ตราบต่อเท้าสิ้นศาสนา
- 104-1-12 อย่า**หือ**ท้าวพระยา ขุนบ้าน ขุนเมือง ขุนแสน ขุนหมื่นเจ้าปก เจ้าแคว้น ผู้ใด
- 104-1-16 อย่า**ให้**ส่งครววมกครวบน้ำ ครวบ้าน ครวที่ล็กอัน
- 104-1-17 อย่าป่าว**หือ**อูมมีที่คร้ว
- 104-1-21 อย่า**หือ**ป่าวเขาลักอัน ไว้**หือ**เขาอยู่อุปฐากพระมหาธาตุ
- 104-2-11 **หือ**ทานแก่พระราชโมลี
- 104-2-12 **หือ**หมอยาหาย
- 104-2-27 **หือ**เป็นข้าพระธาตุเจ้า
- 104-2-33 **หือ**เอาออกมารักษาบาคระคำ
- 105-1-3 **หือ**ทานข้าไว้กับวัดบ้านหนอง ๗ คร้ว
- 105-2-6 เขาฝูงนี้ไว้**หือ**รักษาพระพุทธเจ้ากับรักษาหอปฏิภ
- 105-2-7 **หือ**เจ้าเถรหลานรักษาเขา
- 105-2-8 อัน**หือ**เอาคำคิงมันผู้้นออกมาไถคนไว้แทนมันดั่งเก่า
- 106-1-14 **ให้**บุญไปแก่พ่อแม่พี่น้องพวกพ้องเผ่าพันธ์
- 106-1-30 ใต้**ให้**เคืองใจ
- 106-1-31 **ให้**วายทะเล...

- 106-2-4 กระทำ**ให้**บุญไปแก้มเด็จมหารธรรมราชา
 106-2-5 กระทำพระหินอันหนึ่ง **ให้**บุญไปแก้มหาเทวี
 106-2-13 **ให้**ไปสมุหาราชเห็นพระศรีรัตนธาตกระทำปาฏิหาริย์ในรพญ
 106-2-27 **ให้**ข้าสองคืนเรือนตีบาเรอแก่พระเจ้า
 106-2-29 แต่ง**ให้**ไว้ถวายแก่พระเจ้า
 106-2-31 ข้าแล เมียมั่นกัน **ให้**ข้าแก่กัน ไปเป็นไทย**ให้**เลี้ยงแม่ผู้ขายอันหนึ่งโสด
 106-3-2 **ให้**ทองถ้วนต่ำลิ่ง
 106-3-6 **ให้**ทองแลต่ำลิ่ง
 106-3-10 **ให้**บุญไปแก่เจ้าพรม ไชยฯ
 106-3-26 อันผสมบุญ**ให้**มาก
 106-3-32 จงอย่า**ให้**มีรำคาญตาลเดือดในตระกูลพงศาภณพนมคักอันแดฯ
 107-0-18 เวน**ให้**เป็นพุทธบูชาธรรมบูชา สังฆบูชา
 107-0-24 ...คนครอกหนึ่ง**ให้**ดู
 115-0-11 ห้าม**ไม่****ให้**ผู้ใดจะปรารถนาเอาเงินทองนั้น
 115-0-14 ... **ได้****ให้**หรือ

『石碑文集第 5 卷』

- 14-0-3 **จึง****ให้**..
 59-0-2 **ให้**บ่าวไปขายน้ำเมาและสุรา
 65-0-3 **สั่ง**สอน**ให้**เขาจำศีลห้าอัน
 67-0-5 อาจ**ให้**ยกซึ่งแม่อรในอำนาจแห่งตน
 77-0-5 **ให้**ชวนบิดาหนีศัตรู
 78-0-2 **ให้**ศิษย์ล่องใจแม่ทาน

『石碑文集第 6 卷第 1 号』

- 131-0-2 **ล้าง****ให้**บริบูรณ์งามขึ้นกว่าเก่า
 131-0-2 ทรงพระกรุณา**ให้**เอาคนสองหมื่นเศษขนดินมาถมเต็มแล้ว
 131-0-2 **จึง****ให้**ข้อมูลดินถมสิ้นพระราชทรัพย์สองร้อยห้าซังสิบห้าตำลิ่ง **จึง****ให้**ปราบที่พูนมูละ
 131-0-3 **ให้**จบการประดิสังฆระเส้าพระอุโบสถ
 131-0-4 ทรงพระวิหารทิศตะวันตกออกไป**ให้**ขุดรากพระเจดีย์ใหญ่กว้างสิบวาเล็กห้าศอก
 ดอกเขมเอาอิฐหักใส่กะ**ให้**แน่น
 131-0-5 เอาอิฐหักทรายถมกะ**ให้**แน่นดีแล้วรุ่งขึ้นณวันศุกร์
 131-0-6 **จึง****ให้**ชักชะลอปะพุทธปฏิมากรศรีสรรเพชญอันชำรุดรับมาแต่กรุงเก่า

- 131-0-11 **ให้**ช่างหล่อต่อพระสอพระเศียรพระหัตถ์พระบาทแปลงพระภักตร์พระองค์**ให้**งามแล้ว
- 131-0-20 **ให้**ตั้งการฉลองอาราธนาพระราชคณะณานุกรมอะริการอันดับฝ่ายคั่นระฐะ
- 131-0-23 **ให้**มีพระธรรมเทศนาบอกอานิสงษ์ทุกวันแล้ว
- 131-0-24 แล้ว**ให้**ตั้งโรงน้อทานเลี้ยงสมณะชีพราหมณะอนาปะชาราษฎรทั้งปวง
- 131-0-27 ทรงพระกรุณา**ให้**อัญเชิญพระพุทธรูปปฏิมากรทั้งสอง
- 131-0-28 **ให้**อัญเชิญพระพุทธรูปปฏิมากรทั้งสองพระองค์
- 131-0-29 จะรื้อสัตัว**ให้**พ้นจากสงสารทุกข์
แลการพระราชกุศลทั้งนี้ขอทิต**ให้**แก่เทพยเจ้าในอนันตจักรวาล
- 131-0-30 **ให้**เปนนบุญลาคศิริสวัสดิที่ขมายคม ฯ
- 132-0-11 แสงงามเพื่อไว้**ให้**เป็นที่สักการะบูชาวนารหะแก่เทพพานรทล้าดีหลี
- 132-0-12 จง**ให้**เป็นปัจจัยแก้ดิวิรสข ๓ ประการ
- 132-0-14 จง**ให้**เกิดในมงคลตระกูลท้าวพระยาปราบสกหลมพหุวิปและทวีปทั้ง ๔
มีทวีปน้อยเป็นบริวาร
- 132-0-17 **หือ**เป็นแถวแล้ว
- 132-0-18 **หือ**ไพรอดถึงพ่อเตมาแม่เตมา
- 132-0-23 แล้ว**หือ**หายยังเวรานเวรแก่กันตั้งแต่นั้นนี้โพเป็นแดน
- 132-0-27 เลิกองค์พระศิลาทำคำแดงด้วยหัตถ์ปัญหา**หือ**แล้ว
- 132-0-27 ขอ**หือ**ผู้ข้าเลขขอชนะมาร ๕ ประการแท้เทือะ
- 136-0-7 แต่เมื่อนายนกเฝ้าตัวนั้นจะได้บอกกล่าวแก่ญาติมิตรผู้ใดผู้หนึ่ง**ให้**รู้หามาได้
- 137-0-4 สถาปะนาจับสั่งพระอารามนี้ทรงพระอุสาหะกระทำพระองค์เปนนายช่างบอกการงาน
ให้แบบหย่าง
- 137-0-6 จึ่ง**ให้**นามวัดรังศรีสุทวารอาราธนาพระมะหายุเปนเจ้าอะริการฝ่ายคั่นระฐะพระ
มะหานาคเปนอา ฯ จารีย์ฝ่ายวิปีศนารธรรม
- 137-0-12 **ให้**สำเรี ฯ โดยอันเรวพลัน
- 137-0-14 จะ**ให้**เป็นที่เล่าเรียนพระประริยัตถธรรม ฯ วิปีศนารธรรม
- 137-0-16 จะได้เปนที่ท่าบุญ**ให้**ทาน
- 137-0-17 จะรื้อตน**ให้**พ้นทุกข์จากไทยในวัดสงสาร
- 137-0-19 ทรงพระราชอุทิส**ให้**ทั่วทุกสรรพสัตว์ทั้งปวง
- 138-0-6 อันจะเกิดแก่ไพร่ฟ้าประชากร**ให้**ราษฎรอยู่เย็นเปนศุก
จึ่งทรงจัดแจง**ให้**ก่อป้อมแลกำแพง ฯ
- 138-0-7 เพื่อจะมี**ให้**หมู่ประชามิตรเข้ามาย่ำยีพระบรมพุทระศาสนา
แลจะมี**ให้**มีภัยแก่สมณะพราหมณะอนาปะชาราษฎรในแวนแคว้นแดน
พระราชอาณาจักรได้

- 138-0-8 หวังจะให้เป็นที่ ะ ให้อัศจรรย์บูชาแก่นานาประเทศ
- 138-0-10 คำหรัสเหนือเกล้าเหนือ ะ
กระหม่อมโปรด**ให้**เจ้าพระยาจักรีธรรมราชเดชะชาติอำมาตยานุชิตพิพิทรัตนะ
ราชโกษาธิบดีอะภัยพิริยบรากรมภาหุ
- 138-0-18 ปลงพระไทยแต่จะ**ให้**สำเร็จ
- 138-0-19 แก่พระสรรเพชญ์โพธิญาณจะรื้อขนสัตว์**ให้**พ้นจากสงสารทุกข์
- 138-0-22 แล้วจงช่วยคุ้มครองป้องกันกำจัดกุดผีปีศาจมารยา**ให้**พ่ายหนี
อย่า**ให้**มารำทำ้ายแก่หม่มะนุษย์
- 138-0-23 แล { ช่าง / ม้า } โคกระบือในขอบขันธเสมาอาณาจักร
ให้ถึงแก่ภัยพินาตทั้งโรคอาพาธพะยาริทั้งปวงเร่งระจับดับสูญไป
- 138-0-23 **ให้**เลื่อมใสศรัทธาอ่อนน้อมในพระพุทธรคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆะคุณ
- 138-0-24 อย่า**ให้**หมักกระทำปะทุจรัยแก่นิกรประชาชนพวกล้มมหกฤษฎี**ให้**มีแต่ศิริสวัสดิศุภมงคล
- 138-0-25 อุทผลเพิ่มเติมไป**ให้**แก่เทพยเจ้าทั้งหลาย**ให้**จำ รัญทิพสมบััติวัฒนะนาทฤมาศุยม
- 139-0-18 หวัง**ให้**เป็นที่บูชาแก่เทพยตามะนุศลปะ รุขแลพระภิกษุสงฆสามเณรทั้งปวงสิ้น
- 139-0-22 แล้วทรงพระอุทิศส่วนกุศล**ให้**แก่เทพดาแลมะนุษย์ปะ รุตทั้งปวงจงรับกุศลเกิดทกกล
- 140-0-4 จึ่งรับสั่ง**ให้**ช่างลงรักขัดสีดีแล้ว
- 140-0-10 อนึ่งทรงปฏิญญาความจริงไว้**ให้**รู้เป็นแน่
ให้แจ้งแก่พระภิกษุสงฆสามเณรแลสัปรุขทั้งปวง
- 140-0-12 ชึ่งเชิญเอาพระพุทธรูปไว้ที่นี้ครั้งนี้ห้วงพระหฤทัยจะ**ให้**เป็นที่บูชาของเทพยดา
มนุษย์แลพระภิกษุสงฆสามเณรสัปรุขทั้งปวง
- 140-0-12 **ให้**เกิดกุศลในอนนุตรบุญเขตร์ไม่**ให้**เลื่อมเสียเร่ง
- 140-0-14 ทรงพระอุทิศส่วนพระกุศล**ให้**แก่เทพดาแลมนุษย์สัปรุขทั้งปวง
- 140-0-15 ขอ**ให้**ท่านทั้งปวงทุกตนจงเจริญอายุพรณศุขผลประภูิกานทุกประการเทอญ
- 140-0-31 การครั้งก่อนได้ทำด้วยรีบร้อน**ให้**แล้วในวันเดียว
- 140-0-32 **ให้**สร้างทำแทนศิลาไปประดับใส่แทนแทนปูน ณ ที่นั้น
- 140-0-33 ครั้นจะประดับประดา**ให้**ประประณีตมากไป
- 142-0-5 **ให้**พระราชรินเจ้า...
- 142-0-8 **ให้**ทรางเมืองก่อกำแพงชินใจแห่งนี้
- 142-0-11 พระพุทธรุสาศหน้าจได้ถาวรทวนหาพรพระวษา
ให้เจ้าพระญาพระคลังผู้วาทวิสมหพระกลาโหม
- 142-0-13 กอมีราชการมาฝ่ายวันตก**ให้**หากลับเขาไปณกรุงเทพฯ
- 142-0-27 **ให้**ตั้งโรงทอทานสี่ประตูเมือง
- 143-0-6 **ให้**พระราชรินเจ้ากรมพระตำราจเปนพรญาประลิตธิสสงครามรามภักดีศิริพิเสฏฐประเทษนิคม

- 143-0-9 **โหด**ตรงเมืองก่อกำแพงขึ้นไว้
- 143-0-14 กอมีราชการมาฝ่ายตัวตก**ให้**หากลับเข้าไป ณ กรุงเทพฯ
- 143-0-28 **ให้**ตั้งโรงทำทานสี่ประตูเมือง
- 143-0-36 **ให้**สำเรฐแก่พระนิภามปัจโยโหดแพกศล
- 143-0-38 เงินทองอย่า**ให้**ใดทำลาย
- 144-0-11 ฯ ข้า ฯ โดกระทำในครั้ง**นี้ให้** ฯ ข้า ฯ สำเรฐพระนิภาม
- 146-0-2 บริเวรพากันเหาะมาทำลายภูเขา**ให้**เป็นทาง
เนรมิตรสะพานข้ามมหาสมุทร**ให้**เหล่านัศวพากันออกจากที่คุมขัง
- 146-0-5 ซึ่งเป็นดังดวงประทีปแล้วส่องโลก**ให้**สว่างเสมอแล ฯ
- 148-0-1 แต่ว่าจะไป**ให้**ถึงฝั่งนั้นยาก
- 148-0-2 ยากที่จะห้วยข้าม**ให้**ถึงฝั่งได้
- 148-0-2 ได้มีความเอนดูแก่หมุคนจะ**ให้**ข้ามถึงฝั่งสำราน
- 148-0-3 จึงแต่งเรือใหญ่**ให้**หมุคนลงในเรือ
แล้วข้ามชนหมุคน**ให้**พ้นอันตรายในมหาสมุทร**ให้**ถึงฝั่งสำรานได้
- 148-0-4 แสดงข้อปฏิบัติ**ให้**สัตวทำตาม
- 149-0-3 จึงได้ป่าวประกาศแก่หมุคนเป็นอันมาก**ให้**มาที่อยู่ตน
แล้ว**ให้**ทรัพย์แก่หมุคนเหล่านั้นตามปรารถนา
- 149-0-4 แล้วประธานธรรมเทศนาข้อปฏิบัติเป็นอบายที่จะ**ให้**สัตวนั้นพ้นจากความยากจนนั้น
- 151-0-2 บุรตนั้นก็แจกจ่ายทรัพย์**ให้**แก่ผู้นั้นเต็มความปรารถนา
ให้สำเรฐประโยชน์ทุกประการ
- 152-0-1 รักษาขนจักษุบอกแต่กำเนิดแลพิการในปัจจุบัน**ให้**หายคินสนทิตเป็นปรกติได้
- 152-0-2 ยอม**ให้**หมอนั้นรักษาก็กลับคืนได้จักษุเป็นปรกติ
- 152-0-4 ทรงพระมหากษัตริสแสดงธรรมรักษาโรคในจักษุของสัตวโลก**ให้**หายขาดเห็น
สว่างในทางดับทุกข์ เหมือนหมอผู้ฉลาดรู้วิธีรักษาโรคในจักษุ**ให้**หายขาด
- 153-0-2 จำพวกชนที่มีความไว้ใจยอม**ให้**รักษาก็หายคินเปนปรกติ
จำพวกที่ไม่เชื่อไม่ยอม**ให้**รักษาก็ได้ความทุกข์บ้างถึงอันตรายแก่ชีวิตบ้าง
- 153-0-4 พระองค์เป็นพนักงานจะรักษา**ให้**หายได้
พระธรรมเหมือนยาบำบัดพิศม์แลตัดราก**ให้**ขาดสูญไม่กำเริบต่อไปได้
- 153-0-5 เหมือนประชุมชนผู้ยอม**ให้**หมอรักษาแล้ว
- 154-0-1 **ให้**หมิกิริยาเรียบร้อยเชื่องราบสนิท
- 155-0-1 มหาเมฆตั้งขึ้น**ให้**แถวธารน้ำฝนตกลงมาชบตองตามฤดูกาล
- 155-0-3 แลรำรับความร้อนนกรระวนกระวาย**ให้**ประชุมชนได้ความเย็นสุขสำราญ
- 155-0-3 มหาเมฆเป็นเหตุ**ให้**ฝนตก

- 156-0-2 ยอม**ให้**รักษา
 156-0-2 ไม่เชื่อไม่ยอม**ให้**รักษา
 156-0-3 เทศนา**ให้**ผู้อื่นตรัสรู้ตาม
 156-0-4 ยอม**ให้**รักษา
 157-0-4 หมุ่ชนคอยรับสั่ง**ให้**ได้ขึ้นรถสะดวก
 157-0-5 ซึ่งทรงไตรสิกขาและประกาศพระพุทธศาสนา**ให้**แก่ประชมนชนได้ปฏิบัติ
 158-0-2 **ให้**กระทำป้อมขึ้นที่ปากน้ำแหลมสิงห์ฝั่งปากตะวันออกป้อมหนึ่ง
 158-0-3 **ให้**ซ่อมแซมทำใหม่แล้ว
 158-0-4 จึงเที่ยวดูหาที่ไชยภูมิให้สมควร
 158-0-4 จึง**ให้**วัดที่กลางเข้าเป็นเมือง
 158-0-5 **ให้**ขุดพูนเชิงเนินก่อเสมาบนหลังเชิงเนินแล้ว
 158-0-5 กระทำไว้**ให้**กิติการสำหรับรักษาพระพุทธศาสนา
 158-0-16 อย่า**ให้**มาศึกศัตรูหมุ่...
 158-0-16 **ให้**ข้าพระองค์บังเกิดประสพพบพระพุทธเจ้าทุกๆพระองค์
 158-0-17 **ให้**มีจิตร์สันดานด้วยยินดีที่จะบำเพ็ญพระบารมี ๓๐ ทศ
 158-0-18 อย่าได้เบือนหน้าในโพธิญาณยิ่งด้วยปัญญา**ให้**ได้ด้วยเสน่กระบิลทิศ
 คิศแต่จะรื้อสัตว์**ให้**พ้นจากสังขสารทุกข์
ให้ได้ศุขคือพระนิพานด้วยแลอานิสงขวิหาระกาแห่งข้านี้เทอญ
 159-0-11 แผลผล**ให้**ทั่วทุกตัวสัตว์
 159-0-12 **ให้**ถึงพระนิภาณโดยเร็วเอย
 160-0-6 ทำหนืออย่าง**ให้**ปลาด
 160-0-6 ไร่ปญา**ให้**หม ไ้การม**ให้**ฟัง
 160-0-7 **ให้**เสียสูญของบุงชา
 160-0-8 **ให้**ตายคินตายวัน อย่า**ให้**ทันถึงเดอิน อย่า**ให้**เคลียนถึงปี
 160-0-8 อย่า**ให้**ทันพระโปรดได้
 160-0-11 อย่า**ให้**เฝ้าผนังหลังคาแตกร้าวชำรุดร้าว
 161-0-17 เกิดโหน**ให้**บันดาน
 166-0-7 **ให้**ทราบสิ้นระบิลขจร
 166-0-13 **ให้**ล้อมสร้างสถาปนา
 166-0-16 แลยออก**ให้**ตำรง
 166-0-18 ดอกไม้เพลิง**ให้**ปริษา
 166-0-18 ทาง**ให้**ร้อนดำเนินพลันเป็นที่คเนิงเมือง
 167-0-4 **ให้**จำลองหล่อพระรูปสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์

- 167-0-7 **ให้**บริบูรณ์งามยิ่งขึ้นกว่าเก่า
- 168-0-3 มีพระบรมราชโองการ**ให้**ประกาศไว้แก่พระสงฆ์สามเณรแลเณรทุกรูปที่ปางที่มาถึงที่นี่
ฤาจะอยู่ในที่นี้**ให้**ทราบวา
- 168-0-8 รักษาที่พระตำหนักนี้**ให้**เป็นที่ศักดิ์สิทธิ์
- 168-0-9 แลเล่าเรียนในทางปริศน**ให้**สวดก อย่า**ให้**เป็นที่หม่นหมอง
- 168-0-13 แลอย่า**ให้**คบเด็กหญิง**ให้**เข้า ไปเล่น ไปดูเลย
- 168-0-13 ไม่โปรด**ให้**เสด็จขึ้นไป
- 168-0-15 ขอ**ให้**ประภุบัติเหมือนครั้งแสดงประทับอยู่แต่ก่อนนั้น อย่า**ให้**เสียดจลาจลเลย
- 169-0-1 ห้ามอย่า**ให้**ผู้หญิงเด็กผู้หญิงสาวผู้หญิงแก่ทั้งปวงขึ้นไปบนพระตำหนักนี้เป็นอันขาดทีเดียว
- 169-0-3 ถ้าขึ้นขึ้นไปใครยอม**ให้**ขึ้นไป
- 170-0-1 ห้ามอย่า**ให้**ผู้หญิงเด็กผู้หญิงสาวผู้หญิงแก่ทั้งปวงขึ้นไปบนพระตำหนักนี้เป็นอันขาดทีเดียว
- 170-0-3 ถ้าขึ้นขึ้นไปใครยอม**ให้**ขึ้นไป
- 171-0-5 ได้โปรด**ให้**ร้อมมาปลูกที่วัดนี้เป็นอาสนศาลา
- 174-0-1 ข้าพเจ้าขอปฏิญาณไว้**ให้**ท่านทั้งปวงอ่านและฟัง
- 174-0-3 **ให้**เกิดความสังเวชแก่ท่านผู้อ่านผู้ฟังบ้าง
- 174-0-6 ตัวข้าพเจ้านี้ไม่**ให้**อะสุจริตเคลื่อนด้วยพยายามแลอุบายอย่างใดอย่างหนึ่งเลย
- 174-0-10 **ให้**วิตกไปว่า
- 174-0-14 มาอยู่ในแสนคนะนีอุสาห์หัด { จิตร / ใจ } **ให้**ดี
- 174-0-15 ขอ**ให้**ท่านผู้นั้นทั้งบริวารแลพี่น้องญาติลูกหลานมีอายุขัยยืนนานมีความสุขมาก
- 174-0-16 อย่า**ให้**มีที่อื่นตรายอัน { ใด / หนึ่ง } เลย ๖
- 174-0-17 **ให้**ให้อสุจออกกิติ
- 174-0-18 เปนใจ**ให้**ลูกสิคเล่นอย่างนั้นวากล่าวกันไม่ออกกิติ
- 174-0-20 อย่า**ให้**ต้องเขียนไว้เลย
- 175-0-2 มีพระราชโองการตำหรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมสั่ง
ให้หลวงเพชรจนาเจ้ากรมช่างปั้นช้ายปั้นหล่อพระรูป
- 176-0-5 **ให้**สร้างพระวิหารขึ้นใหม่
- 176-0-8 จึงมีพระบรมราชโองการ**ให้**พระมหาลงครมเจ้ากรมทวนทองขาเปนข้าหลวงขึ้นไปจัดการ
- 176-0-9 **ให้**พระยาพิศณุโลกาธิปัตติ
- 176-0-10 แล**ให้**เจ้าพนักงานจัดต้นไม้ทองต้นหนึ่ง
- 176-0-16 ทรงพระราชอุทิศส่วนพระราชกุศลนี้**ให้**แก่เทพตามนุษ
- 178-0-5 **ให้**เปนการฉลองพระเดชพระคุณตามสมควรแก่กาลสมัย
- 178-0-6 โปรด**ให้**สร้างบุษบกยอดปรางขึ้นที่ตรงนำพระอุโบสถวัดอรุณราชวราราม
ได้โปรด**ให้**หล่อพระพุทธรูป

- 178-0-8 จึ่งโปรดเกล้า ฯ **ให่**เจ้าพนักงาน
จัดการทำบขบยกแลพระพุทธรูปนั้น**ให่**แล้วสำเร็จทันกำหนด
- 179-0-10 จึ่ง**ให่**พระเกรียงไกรกระบวนยุบปลัดเมืองฉะเชิงเขาพาเข้ามา ณ กรุงเทพฯ
- 179-0-13 แล้วทรงพระกรุณาโปรด**ให่**เจ้าพนักงานเชิญไปเก็บไว้ ณ
หอเสฐียรธรรมปริตกับด้วยพระกริ่งทองคำองค์น้อย
- 179-0-16 พะเอิน**ให่**เกล้าคลาดถึงสองครั้ง
- 179-0-17 **ให่**เจ้าพนักงานหล่อพระพุทธรูปนั่งสมาธิเพชร
- 179-0-18 แล**ให่**หลอดด้วยเงินโลบวิสุทธิเป็นคู่กันอีกองค์หนึ่ง
- 179-0-22 จนผู้มีที่รียมีศรัทธาได้สร้างพระอารามประสงคฺจะแกะถวาย**ให่**เป็นอาวาสแก่พระ
สงฆฝ่ายธรรมยุตติกะนิกายนั้นมากขึ้นหลายพระอาราม
- 179-0-24 จึ่งทรงพระกรุณาโปรด**ให่**ช่างหล่อพระพุทธรูปพิมพ์เดียวกันกับพระพุทธรูปทองเงิน
- 179-0-28 จึ่งทรงพระกรุณาโปรด**ให่**ช่างทำไหลทองคำพระพุทธรูปทั้ง ๑๘
พระองค์เสร็จบริบูรณ์แล้ว
- 179-0-31 จึ่งได้โปรด**ให่**เชิญพระพุทธรูปนรินทราย
ขึ้นมาพร้อมด้วยพระพุทธรูปมณฑลรัตนโกสินทร
- 179-0-34 **ให่**เป็นทีประพาศของพระบาทสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินจงบริบูรณ์ตามเดิม
- 180-0-7 **ให่**จากฤกการที่ได้ทรงสถาปนา
- 180-0-7 เพื่อ**ให่**ชนภายหลังได้ทราบความแล้ว
- 180-0-9 ฤจะเรียก**ให่**ต้องตามพระนามว่า
- 180-0-14 **ให่**ขุดสระถมดินเพิ่มเติม **ให่**ฤกแลเรียบร้อยกว้างขวางกว่าแต่ก่อน
แล้ว**ให่**สร้างปราสาทลงในกลางสระที่ปลายพระที่นั่งไอศวรรย์ทิพยอาสน์ปราสาทเดิม
- 180-0-15 แล**ให่**สร้างพระที่นั่งอีกองค์หนึ่ง
- 180-0-16 แล้วทรงพระราชนิพนธ์พระอารามนี้ขึ้นไว้ทรงพระราชอุทิศ**ให่**เป็นจตุรทิศสังฆิกาวาศ
- 180-0-17 แลพระอารามนี้ได้ทรงบริจาคพระราชนิพนธ์
ให่เจ้าพนักงานจ้างเหมาช่างชาวประเทศวันต กะวางแผนที่แลแบบอย่าง
- 180-0-17 ซึ่งทรงพระราชดำริ**ให่**สร้าง
- 180-0-18 แลเพื่อจะ**ให่**อาณาประชาราษฎรทั้งปวงชมเล่นเป็นของประหลาด
- 180-0-22 แลโปรดเกล้า ฯ **ให่**ช่างหล่อพระพุทธรูปคันธารราษฎร์
- 180-0-23 เพื่อ**ให่**ราษฎรชวาจะได้บูชานมัสการตั้งสัตยาธิษฐานขอฝนในต้นฤดูทำนา
- 181-0-8 แล้ว**ให่**สำเร็จประโยชน์ความสุขในปรโลก เทอญ
- 181-0-12 **ให่**เชิญมาประดิษฐานไว้
- 181-0-13 เพื่อ**ให่**เป็นที่มหาชนกระทำสักการบูชา
- 183-0-3 **ให่**มีพระพุทธรูปลักษณะเหมือนพระพุทธรูปชินราช ณ เมืองพระพิษณุโลก

- 183-0-10 แล้วทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม**ให้**มีการมหรสพสมโภช
- 183-0-16 **ให้**ช่างทองต่อไป
- 183-0-21 **ให้**ต้องตามตำนานในกาลก่อนกล่าวไว้ว่า
- 183-0-27 จงรักถึงคุณพระรัตน ไตรยอันแปนเหตุ**ให้**เกิดภาวนามัชฌมกิริยา
- 186-0-1 แลโปรด**ให้**หล่อรูปพระอรหันต์มหาสาวก
- 186-0-3 แลโปรด**ให้**เจ้าพนักงานแบ่งสร้างพระคัมภีร์ไตรปิฎก
- 186-0-10 **เพื่อ**ให้มหาชนบุชาวชิษฐานตามประสงค์
- 186-0-11 **ให้**สถิตยสถาพรดำรงอยู่สืบกาลนาน
- 186-0-11 นิมนต์**ให้**ขึ้นอยู่ที่กระฎี่
- 186-0-19 **ให้**สมบูรณขึ้นใหม่
- 186-0-21 แลแล้ว**ให้**จากฤกษ์วันนี้
- 186-0-21 ขอ**ให้**ได้สรรพสมบัติความบริบูรณ์ด้วยคุณธรรมสรรพทุกสิ่ง
- 186-0-22 อุดหนุน**ให้**ได้ช่องโอกาส
- 186-0-22 ซึ่งเปนเหตุ**ให้**เนินช้ำอยู่ในสังสารทุกข์
- 186-0-22 ถึงจะมีบ้าง**ให้**พลันอันตรายหายโดยเร็วเทอญ
- 187-0-5 **ให้**ทราบทั่วกันว่า
- 187-0-8 จึงได้คิด**ให้**ถมดิน
- 187-0-9 **ให้**พื่นน้ำตามรดที่เคยประมาณว่าเป็นอย่างมาก
- ให้**เจ้าพนักงานจ้างเหมาช่างชาวประเทศวันตก
- 187-0-12 **เพื่อ**ให้อาณาประชาราษฎรทั้งปวงชมเล่นเป็นของแปลกยังไม่เคยมีในพระอาราม
อื่นแลเปนของมั่นคงถาวร
- 188-0-3 โปรดเกล้า**ให้**กรมสมเด็จพระปรมาภิไธยรัตนธรรมาธิบดีตรวจดูปางพระพุทธรูปต่างๆ
แล้ว**ให้**เจ้าพนักงานช่างหล่อฯ ขึ้นไว้ด้วยทองเหลืองทั้ง ๓๗ ปาง
- 188-0-7 จึงทรงพระกรุณาโปรด**ให้**กำไลทองพระทั้ง ๓๗ องค์นี้แล้ว**ให้**จากฤกษ์ที่ถานว่า
- 188-0-14 จึงทรงพระกรุณาโปรด**ให้**สร้างหอราชกรมานุสร
- 188-0-31 จึงได้ทรงพระกรุณาโปรด**ให้**ช่างหล่อพระพุทธรูปสองปาง
- 189-0-11 ด้วยมีพระราชประสงค์**ให้**เป็นพระอารามสำหรับพระราชวัง
- 190-0-6 **เพื่อ**ให้ราษฎรไต่ยินในที่ไกล
- 190-0-7 ถ้ามีคนพอดีได้ ๓ ใบ ก็**ให้**ตีทั้ง ๓ ใบ
- 190-0-8 ผู้ที่จะตีระฆัง **ให้**ฟังกำหนดว่า
- 190-0-8 **ให้**ช้กระฆังเตือนเสียดราวหนึ่ง
- 190-0-9 แล้วจึง**ให้**ช้ก่อดเป็นระยะๆ
- 190-0-10 **ให้**ได้ ๓ คราว

- 190-0-11 ในเวลา**ให้**ซักระฆังเดือนคราวหนึ่ง
 190-0-12 ถ้าจะซักรเวลาจวนรุ่งแลเวลาพระอาทิตย์ตก**ให้**ซักรเป็นระยะ ๓ คราวทั้ง ๒ เวลา
 190-0-14 **ให้**ซักรเดือนล่วงนำคราวหนึ่ง
 190-0-15 **ให้**เติมซักรเมื่อเทศจบอีกคราวหนึ่ง
 190-0-16 ถ้ามีคนพอ**ให้**ซักรทั้ง ๓ ไปไล่กัน
 190-0-16 **ให้**สลักรกันไป
 190-0-17 แต่**ให้**ซักรระฆังอยู่นานๆ กว่าวันปรกติสักหน่อยหนึ่ง

『石碑文集第 6 卷第 2 号』

- 191-0-3 ดำรัสสั่ง**ให้**ประกาศ
 191-0-3 แก่ผู้มายังพระอารามนี้**ให้**ทราบทั่วกันว่า
 191-0-9 ดำรัสสั่ง**ให้**ประกาศนี้
 191-0-10 ทรงพระราชศรัทธา**ให้**ปฏิสังขรณ์พระเจดีย์ทั้งสองนี้
 191-0-12 แล**ให้**มีเครื่อง { เพชร / พลอย } { ทอง / เงิน } ของมีราคา
 191-0-15 แล้วจะพูด**ให้**เป็นบาปทำไม
 191-0-16 จงช่วยกันระวังรักษา**ให้**ถาวรอยู่สืบกาลนาน
 191-0-20 เพื่อ**ให้**ถึงแต่เจ้าฟ้ากรมขุนสุเรนทรพิทักษ์
 191-0-24 ขอ**ให้**ได้สำเร็จพระพุทธรูปโพธิญาณ
 191-0-26 ขอ**ให้**ได้สรรพสมบัติ
 191-0-27 บ้านคาที่จะได้เป็นอุปการปณิสไลยอุดหนุน**ให้**ได้ของโอภาศ
 191-0-28 ซึ่งเปนเหตุ**ให้**เน้นช้ำอยู่ในสงสารทุกข
 191-0-29 ถึงจะมีบ้าง**ให้**ให้ผลอันตรธานหายเทอญ
 192-0-9 **ให้**สร้างพระสถูปเจดีย์ขึ้นไว้
 192-0-11 เพื่อจะ**ให้**เป็นประโยชน์แก่มนุษย์ทั้งหลายต่อไปภายหน้า
 192-0-14 ท่านจึง**ให้**ไว้เป็นทานดังนี้ ควรที่ท่านทั้งหลายจะเล่าจะเรียน**ให้**จำไว้
 192-0-19 จะตัด**ให้**เห็นเป็นสองส่วนตลาคโต
 192-0-20 ประกาศ**ให้**ไว้เมื่อพุทธศักราช ๒๔๐๘ จุลศักราช ๑๒๒๗ ปีฉลูสัปตศก
 193-0-4 แล**ให้**ทำบุญ**ให้**ทานของชาวบ้านอยู่ใกล้เคียงที่นี้ช้านาน
 193-0-5 จึง**ให้**ไต่บ้านเรือนที่อยู่ในที่นี้เสียสิ้น
 193-0-7 ซึ่งเคยเปนลิตศึกษาประพฤติกการ**ให้**ทำบุญ**ให้**ทาน
 193-0-7 จะ**ให้**ทำบุญ**ให้**ทานก็ยากไป
 193-0-8 เดิมเปนครูอาจารย์ต้นลัทธิชำระข้อปฏิบัติต่างๆ
ให้เป็นเยี่ยงอย่างในคณะพระสงฆ์ธรรมยตติกนิกาย

- 193-0-9 และ**ให้**สมประสงค์ท่านทั้งหลายชายหญิงทั้งปวงถือชอบใจตั้งว่าแล้วนั้นด้วย
- 193-0-10 เปนที่**ให้**มัทกรทำบุญ**ให้**ทานของทายกสัปรุศย์ผู้มีศรัทธาล้ำกับอารามวิหาร
- 193-0-13 เห็นว่าจะ**ให้**เสียประโยชน์แผ่นดินไป
จึงได้สั่ง**ให้**กรมพระนครบาลวันที่นี้กะลงเปนตารางละแล้ว
- 193-0-15 ได้มอมเงิน**ให้**กรมพระนครบาลรับไปจัดซื้อที่อื่นที่ต้องการในราชการแผ่นดิน
- 193-0-16 ได้รู้เห็นตรวจตรา**ให้**จ่ายเงินจัดซื้อที่อื่น
- 193-0-17 ยอมยกที่นี้**ให้**เป็นส่วนเพื่อกุศลแก่บตรกรรยาญาติพี่น้อง
- 193-0-19 **ให้**เป็นส่วนตัดขาดจากพระราชอาณาเขต
- 193-0-21 ขอยก**ให้**เป็นที่อยู่ที่อาไศรยประพฤดิพรหมจรรย์
- 193-0-24 ไม่ยอม**ให้**เปนพระสงฆ์สามเณรพวกอื่นที่มีไชลิตสานุสติกศึกษาสืบไป
- 193-0-30 ก็ขอ**ให้**ซื้อที่อื่นเท่าที่นี้ฤาใหญ่กว่าที่นี้ด้วย
- 193-0-32 ก็ต้องสร้าง**ให้**ดีให้งามเหมือนกัน
- 193-0-32 ถ้าจะโปรด**ให้**เปนวัดที่อยู่พระสงฆ์พวกอื่นเหล่านี้ก็เหมือนกัน
- 193-0-33 ขอรับประทาน**ให้**ซื้อที่ใช้สร้างวัดใช้ก่อน
- 193-0-33 จึงจะเปลี่ยน**ให้**พระสงฆ์พวกอื่นหม้ออื่นอยู่ได้
- 193-0-35 แลได้ฝากวัดราชประดิษฐ์นี้ไว้แต่เพยดา**ให้**รักษาอยู่แล้ว
- 193-0-45 แล**ให้**ทำบุญ**ให้**ทานของชาวบ้านอยู่ใกล้เคียงที่นี้ช้านาน
- 193-0-47 จึง**ให้**ไถบ้านเรือนที่อยู่ในที่นี้เสียสิ้น
- 193-0-48 ซึ่งเคยเปนลิตศึกษาประพฤดิการ**ให้**ทำบุญ**ให้**ทาน
- 193-0-48 จะ**ให้**ห้ามบุญ**ให้**ทานก็ยากไป
- 193-0-50 และ**ให้**สมประสงค์ท่านทั้งหลายชายหญิงทั้งปวง ถือชอบใจตั้งว่าแล้วนั้นด้วย
- 193-0-54 เห็นว่าจะ**ให้**เสียประโยชน์แผ่นดินไป
จึงได้สั่ง**ให้**กรมพระนครบาลวัดที่นี้กะลงเปนตารางละแลตราคตาตารางละบาท
- 193-0-56 ได้มอมเงิน**ให้**กรมพระนครบาลรับไปจัดซื้อที่อื่นที่ต้องการในราชการแผ่นดิน
- 193-0-57 ได้รู้เห็นตรวจตรา**ให้**จ่ายเงินจัดซื้อที่อื่น
- 193-0-58 ยอมยกที่นี้**ให้**เป็นส่วนเพื่อกุศลแก่บตรกรรยาญาติพี่น้อง
- 193-0-60 มีเสาลานนิมิตรปักไว้ในทิศทั้งแปดนี้**ให้**เป็นส่วนตัดขาดจากพระราชอาณาเขตเปน
แขวงวิเศษเรียกว่าวิสูงคามสิมา
- 193-0-62 ขอยก**ให้**เป็นที่อยู่ที่อาไศรยประพฤดิพรหมจรรย์
- 193-0-65 ยอม**ให้**อยู่แต่ท่านผู้ที่คนทั้งปวงรู้พร้อมกัน
- 193-0-65 ไม่ยอม**ให้**พระสงฆ์สามเณรพวกอื่นที่มีไชลิตสานุสติกศึกษาสืบไป
- 193-0-71 เพื่อ**ให้**เปนนิมิตรมหาพิททสิมา
- 193-0-72 เพื่อ**ให้**เปนสิ่งเกิดที่สวดสมมติในท่ามกลางรวม ๑๐

- ต้นนี้เป็นของพระสงฆ์ในคณะธรรมยุตติกายประดับพระอารามนี้ด้วย
- 193-0-73 เพื่อจะให้เป็นที่มิดในทิศทั้งแปดแลเป็นสำคัญที่พระสงฆ์ในสวนมุขลิมาในท่ามกลางด้วย
- 202-2-3 ลตอยอนรวมให้ผิด ชื่อเก่า
- 202-2-19 ชมนมภิกษุบรรพชีย์ ให้หมด
- 204-0-6 พระองค์รับแล้วทรงอธิฐานให้เป็นบาตรเดียว
- 204-0-6 ลงมาอาราธนาให้แสดงธรรม
- 204-0-7 พี่น้องให้ละพยศร้าย
- 204-0-8 ให้เสนายักษ์, คนธรรพ, กุมภัณฑ์, นาค, รักรชารอบ
- 204-0-9 ท้าวเวสสุวรรณมหาราชากราบทูลให้พระองค์สอนภิกษุเรียนตามคำท้าวเวสสุวรรณ
กราบทูล พระองค์ทรงเทศนาสั่งสอนสัตว์ให้ปฏิบัติตามพระพุทธศาสนาสี่
- 205-0-6 แล้วทูลมารคิดจะให้ภิกษุพุทธบรลัชแปรปรวมด้วยโลหะโทษะ
จึงสั่งในกามมนุษย์ให้ค่าแลเบียดเบียน
- 205-0-7 ทูลมารจึงคนจิตรมนุษย์ทั้งหลายให้ถวายลาภสักการแก่พระสงฆ์
- 205-0-7 ไม่ให้เกิดความแปรปรวนจิตรแก่พุทธสาวกได้
- 205-0-8 ทูลมารให้ทารถาก่อนตรวจขวางถูกสิสะพระวิฐูรแตก
- 207-0-5 พระองค์เที่ยวเทศนาสอนสัตว์ในทิศต่างๆ ให้ได้มรรคผล
- 207-0-7 พระองค์ก็ให้พระภิกษุไปรื้อคาที่มุงเรือน
- 207-0-8 ให้โชติบาลฟังเรื่องๆ
- 208-0-11 พระองค์ใช้ให้บุรุษเฝ้าสวน ไปบอกขัณฑกุมารผู้น้อยต่างพระมารดา
- 208-0-15 แล้วพระพุทธวิปัสสิออนุญาตให้ภิกษุแสนหกหมื่นแปดพันนั้น
ไปเที่ยวเทศนาสั่งสอนสัตว์โลกในทิศต่างๆ กำหนดหกปี
- 209-0-2 พระเจ้าพันธุมราชทรงอนุญาตให้ประปฏิบัติแต่เจ็ดวัน
- 210-0-5 แลให้พระอภิกุทำปาฏิหาร
- 210-0-5 แล้วพระองค์ให้พระอภิกุกล่าวคาถามีเสียงอันดังตลอดหมื่นโลกธาตุ
- 210-0-7 แลให้เปิดคลังผ้าสาฎกราคามากออกมากถวายแก่พระพุทธสิขีกับทั้งบริวาร
- 211-0-4 ให้บุรุษเฝ้าสวน ไปบอกโสณ, อุตระ, กุมารผู้น้อยต่างพระมารดามาเฝ้า
- 211-0-7 ให้เจริญสัมมาวิตถ ให้มละอโยนิโสมนสิการ ให้เจริญโยนิโสมนสิการ
- 213-0-4 สั่งขมาภูมินั้นห้ามมิให้มุ่ง
- 214-0-4 ท่านก็ส่งบาตรให้
- 214-0-6 ห้ามมิให้ไปมิดชิบาตรในเช้าวันนั้นคอยอยู่ก็ควร
- 214-0-7 ทายกมาห้ามวันหลังมิให้มิดชิบาตรก็ควรรับ แล ข
ห้ามมิให้รับสังฆภัตตรีกัฏฐต่างๆ ะ
- 216-0-3 ฉันในภาชนะอันใดก็ให้ฉันในภาชนะนั้น

- 216-0-5 มีผู้เอาของมาเพิ่ม**ให้**ก็ควรรับฉันไปกว่าจะสำหรับ
 217-0-2 ห้าม**มีให้**เอาภาชนะอื่นมารองฉันๆ
 220-0-4 **ให้**ผู้อื่นกวาดแผ้วก็ควร
 220-0-5 **ให้**ปราบพื้นเอาทรายเกลี่ยล้อมทั่วก็ควร
 221-0-4 แต่อย่า**ให้**มีความยินดีในเสนาสน์สิ้นกิจแล้วกลับไป
 222-0-5 **ให้**ตั้งเมตตาดิเรก**ให้**ฉันมังษกับปิ่นมสดน้ำอ้อยเป็นต้นฯ
 224-0-2 พึงจงกรม**ให้**ได้ยามหนึ่ง
 225-1-18 **ให้**สอาดงดงามบริบูรณ์ยิ่งขึ้นกว่าแต่ก่อน
 225-1-22 ขอให้ทรงชวย**ให้**ได้สร้างอารามสักอารามหนึ่ง
 225-1-23 และจะได้เป็นปัจจัยที่จะ**ให้**อุปบัติพบปะกันสืบไปเบื้องหน้า
 225-1-26 การปฏิสังขรณ์ของชาวดปรักหักพัง**ให้**ถาวรขึ้นแปนพระราชกุศลมีผลยิ่งใหญ่
 225-1-28 **ให้**ได้เป็นที่ทรงชื่นชมยินดี
 225-1-30 **ให้**ทราบพระราชประสงค์แต่ในเวลาวันนั้น
 225-1-33 โปรดเกล้าฯ
ให้พระยาอัครนิสรภักย์จางวางกรมพระแสงปืนต้นแปนแม่กองนายช่างทำการปฏิสังขรณ์
 พระอารามวัดปากอ่าวนี้
 225-2-3 แล้วโปรดเกล้าฯ **ให้**เปลี่ยนนามพระอารามนี้ว่า “วัดปรมย์ยิกาวาส”
 225-2-6 แล้วโปรดเกล้าฯ **ให้**นายช่างหรือพระอโบลถก่านั้นเสีย
 225-2-7 **ให้**ชยารากพระอโบลถออกไป
 225-2-13 โปรดเกล้าฯ **ให้**พระวรวงษ์เธอพระองค์เจ้าประดิษฐวรการ
 225-2-14 แกัดดัดแปลงเพิ่มเติม**ให้**งามกว่าเก่าเสร็จแล้ว
 225-2-16 โปรดเกล้าฯ **ให้**สร้างพระเจดีย์
 225-2-18 โปรด**ให้**หรือสร้างใหม่
 225-2-22 โปรดเกล้าฯ **ให้**สร้างศาลาการเปรียญขึ้นใหม่
 225-2-31 ทรงพระราชดำริห้**ให้**เป็นประโยชน์แก่พระภิกษุสงฆ์สามเณรฝ่ายรามัญ
 225-2-32 จึงทูลเชิญแนะนำ**ให้**พระเจ้าบรมมหารัชมัยยิกาเธอ กรมสมเด็จพระสุทธานราชประยูร
 ทรงสร้างพระไตรปิฎกอักษรรามัญ
 225-2-33 จึงโปรดเกล้าฯ **ให้**พระประพันธ์วรวงษ์เธอกรมหมื่นนฤบาลมุขมาตย์
 ซึ่งได้บังคับการในกรมราชบัณฑิตย เป็นผู้จัดการจ้างช่างงานพระคัมภีร์
 225-2-37 จึงโปรดเกล้าฯ **ให้**หม่อมเจ้าฉายในพระเจ้าราชวรวงษ์เธอ กรมหมื่นภูมินทรภักดี
 ต่อหีบด้วยไม้สักบรรจพระคัมภีร์
 225-2-40 แล้วโปรด**ให้**หม่อมเจ้าฉายสร้างตู้สำหรับเก็บพระคัมภีร์ตู้หนึ่ง
 225-3-8 และจะชยชีพัทธสีมา วัดปรมย์ยิกาวาส **ให้**กว้างออกไปกว่าแต่ก่อน

- 225-3-10 มอบถวาย**ให่**ทรงจัดการมหกรรมที่จะฉลองทั้งปวงทั่วไป จึงโปรดเกล้าฯ
ให่สมเด็จพระบรมวงษาเธอเจ้าฟ้ามหามาลากรมพระบารามปรีกษ์ทรงกระการทั้งปวงใน
 การฉลองนั้นทุกอย่าง
- 225-3-11 **ให่**สมเด็จพระเจ้าน้อยยาเธอเจ้าฟ้าจาดรนครคีรมีกรมหลวงจักรพรรดิพงษ์
 เสด็จขึ้นมาตรวจการ
- 225-3-13 แล**ให่**ซ่อมแซมแก้ไขการเล็กน้อย **ให่**เป็นอันแล้วเสร็จบริบูรณ์สิ้นเชิง
- 225-3-14 จึงโปรดเกล้าฯ **ให่**สมเด็จพระเจ้าน้อยยาเธอเจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงษ์
 กรมหลวงภาณุพันธุวงษาเดช
- 225-3-18 **ให่**ซ่อมจนลงรักเสร็จ
- 225-3-21 **ให่**หม่อมเจ้าฉายในพระเจ้าราชวรวงษาเธอกรมหมื่นภุมรินทร์ภักดี
 เป็นผู้กำกับกรซ่อมแซมเสร็จสิ้น
- 225-3-23 โปรด**ให่**ปฏิฐูเทมทุกสาย
- 225-3-25 โปรดเกล้าฯ **ให่**แปลงเป็นหอไตร
- 225-3-26 ต่อมขขึ้นบนออกไปอีกสองด้าน **ให่**เป็นจัตุรมุข
- 225-4-2 เพื่อ**ให่**มหานทั้งปวงนมัสการบูชาเลอนโมทนา
- 225-4-3 เป็นที่เพิ่มพูนพระกุศล**ให่**เจริญภียโยภาพขึ้นอีกส่วนหนึ่ง
- 225-4-8 ครั้นเวลาบ่ายโปรดเกล้าฯ **ให่**นิมนต์พระสงฆ์ราชาคณะผู้ใหญ่ผู้น้อย ๓๔ รูป
- 225-4-9 เลวาค่ำโปรด**ให่**พระสงฆ์ราชาคณะประชุมพร้อมกัน ทำสังฆกรรมผูกพันธสีมาใหม่
- 225-4-13 โปรดเกล้าฯ **ให่**นิมนต์พระสงฆ์ราชาคณะถานานุกรมเปรียญ ๔๐ รูป
- 225-4-18 และโปรดเกล้าฯ **ให่**มีกรมโหรศพ โขน หุ่น จั้วละคร มอญรำ
- 225-4-21 โปรดเกล้าฯ **ให่**เจ้าพนักงานจัดการตั้งบายศรี แก้ว ทอง เงิน
- 225-4-28 **ให่**จากุเรื่องความที่ได้ทรงสร้างพระอารามนี้
 ลงไว้ในเสาศิลาเป็นอักษรสยามเสาหนึ่ง
ให่พระสุเมธจารย์เประเป็นอักษรรามัญเสาหนึ่ง
- 225-4-29 เพื่อ**ให่**อเนกนิกรมหาชนได้อนุโมทนาในส่วนพระกุศลราชี
- 225-4-31 ขอเป็นปัจเจก**ให่**ได้บันลโลกุตตรวิมุตตมธรรม
 ดับต้นเหตุแห่งกองทุกข์ทั้งปวง**ให่**สูญสิ้น
- 225-4-33 ขอ**ให่**ได้ประสบพบกับพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ให่ให้ติดเนื่องประพันธ์ในพระวงษ์ปยุตญาติดันสนธิ
- 225-4-34 **ให่**ได้ทรงประพฤติอิตถจริยาหิตานุหิตคุณ อนุกุลแต่กันแลกัน
- 225-4-35 แล**ให่**ได้ประสพกันกับสมเด็จพระเจ้าน้อยยาเธอเจ้าฟ้าจาดรนครคีรมีกรมหลวงจักรพรรดิพงษ์
- 226-0-8 วันครบจ่ายเงิน**ให่** ทุกถ้วนจำนวนวัน ๒๖
- 230-0-24 มีศัทรบาปุนป็น สิ่ง**ให่**

- 232-0-12 ขอบจะเป็นผล**ให้**สำเร็จศพสมบัติแก่พระเจ้าลูกเธอ นั้น เทอญฯ
- 233-0-7 กระนั้น **รู้**ก็ยังมีหวังจะ**ให้**ยังบ่ตวันตาย
- 234-0-1 โปรดเกล้าฯ **ให้**อัญเชิญจากวัดท่าถนน ไปไว้วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนารามกรุงเทพฯ
- 235-0-8 แต่ถูกจับตัวได้และถูกฆ่าตายเพราะไม่ยอมมอบหมายการปกครองบ้านเมือง**ให้**
- 235-0-9 จึงมีพระบรมราชโองการ **ให้**ยกกองทัพไปปราบจนได้ชัยชนะ
- 235-0-11 และ**ให้**สร้างอนุสาวรีย์ขึ้นไว้เป็นอนุสรณ์แห่งความกล้าหาญ
- 236-0-1 จะได้นำสัตว์**ให้**ข้ามวังสูงสงสาร **ให้**ถึงอมตมหานิพพาน
- 238-0-7 **ให้**คงนามซึ่งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระที่นั่งอันเป็นท้องพระโรงไว้แต่ก่อนนั้น
- 239-0-1 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ **ให้**เจ้าพระยาอมรรต (ปิ่น สุขุม) เป็นผู้อำนวยการพระยาประชากรกิจวิจารณ์ (โอ อมาตยกุล) เป็นผู้ช่วยทำโดยมีผู้อาวุโสชาวอิทาลี
- 241-0-21 สิ่งของเหล่านี้**ให้**เห็นได้ว่าเป็นโศกพราหมณ์ ฯ
- 243-2-3 แล้วโปรด**ให้**สร้างพระมหาธาตุรูปรางค์ใหญ่องค์หนึ่ง
- 244-0-13 ทรงอธิษฐานพระราชหฤทัย ในทางที่จะทำนุบำรุงพระราชอาณาจักร**ให้**สถิตยสถาพรแล**ให้**เกิดความสามัคคีสโมสรเจริญศุขสำราญทั่วไปในอนเนกนิกรประชาชาติเป็นเบื้องหน้าแห่งพระราชจรรยา
- 244-0-15 โดยปฏิบัติพระองค์ทรงนำหน้าขังจูงประชาชน**ให้**ดำเนินตาม
- 244-0-16 พระองค์ทรง**ให้**ความสุขสำราญแห่งประราษฎรสำเร็จได้
- 244-0-30 **ให้**ปรากฏสืบชั่วกาลปาวสาน
- 245-0-4 สมที่มรดปราด**ให้**, คุขล้าคำแถลง.
- 245-0-16 หาก**ให้**เอนดู
- 246-0-2 อคาริยวินัยธรรมเครื่องฝึกสอนคฤหัสถ์ชน **ให้**เรียบร้อยด้วย { กายา / วาจา / จิตระ }
- 246-0-5 เป็นวิธีสำหรับบวชกุลบุตร**ให้**เป็นสามเณรมาจนกาลทุกวันนี้
- 246-0-10 ทำความเหน**ให้**ชื้อตรง
- 246-0-30 คิด**ให้**สัตว์นั้นๆพินาชขาดสูญ
- 247-0-2 คือตรัสห้ามมิ**ให้**ประพฤติกความชั่วอย่าง ๑
- 247-0-3 **ให้**ประพฤดิแต่ความดีอย่าง ๑ ฯ ข้อที่ห้ามมิ**ให้**ประพฤติกความชั่วนั้น คือเว้นจากเวร ๕ ประการ มีจฉาชีพ อุกศลกรรมมถ ๑๐
- 247-0-4 แล**ให้**เว้นจากเหตุแห่งความเสื่อมโลกทรัพย์ ๖ ประการ
- 247-0-6 แลตรัสสอน**ให้**เว้นจากการคบมิตรที่เปเนเหมือนสัตว์ ๔ จำพวก
- 247-0-8 แลตรัสสอน**ให้**เว้นจากบากรรม ๑๖ ประการ
- 247-0-11 ข้อที่**ให้**ประพฤดิแต่ความดีนั้น
- 247-0-12 คือ**ให้**ประพฤติกความดีที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองแลผู้อื่น ฯ

- 247-0-13 คือดรัสสอน**ให่**คอบแต่มีตรที่ประพฤดิชอบ ๔ จำพวก
- 247-0-14 มีตรที่เป็นผู้บอกกล่าวสิ่งที่เป็นประโยชน์**ให่**,
- 247-0-14 แลตรัสสอน**ให่**ตั้งอยู่ในสัมปทาคุณ ๔ ประการ
- 247-0-16 แลตรัสสอน**ให่**ดำรงในสัปปริสธรรม ๗ ประการ
- 247-0-18 แลตรัสสอน**ให่**ทำตน **ให่**บริบูรณ์ด้วยอริยทรัพย์ ๗ ประการ
- 247-0-22 คือดรัสสอน**ให่**ชนนั้นๆ อนุเคราะห์กันแลกัน
- 247-0-23 คื่อห้ามมิ**ให่**ประพฤดิความชั่ว, **ให่**ประพฤดิแต่ความดี, **ให่**ศึกษาศิลปศาสตร์
- 247-0-24 มอบทรัพย์สมบัติ**ให่**ในสมัยที่สมควร
- 247-0-25 ทำกิจของท่าน**ให่**สำเร็จตามท่านประสงค์
- 247-0-26 ดำรงวงษสกุลไว้**ให่**ให้เสื่อม
- 247-0-27 แนะนำศิษย์**ให่**ดี, **ให่**ศิษย์เรียน**ให่**ดี,
- 247-0-28 บอกศิลปศาสตร์ทั้งปวง**ให่**แก่ศิษย์,
เมื่อศิษย์คนไหนหมั่นยกย่อง**ให่**เป็นคนปรากฎชื่อเสียงในมีตร
- 247-0-29 ทำที่ฟังแก่ศิษย์ในทิศานทิศโดยอธิบายว่าศิษย์ที่อาจารย์**ให่**ศึกษาในวิทธยาการแล้ว
- 247-0-33 ด้วยความสะละ**ให่**ซึ่งความเป็นใหญ่ในเ้าเรือน,
ด้วยความ**ให่**เครื่องประดับกายตามมีฯ
- 247-0-35 รักษาทรัพย์ของสามีมิ**ให่**เป็นอันตราย
- 247-0-36 คื่อด้วยการ**ให่**ป็นสิ่งของ
- 247-0-38 คื่อเมื่อประมาทแล้วรักษามิ**ให่**เป็นอันตราย, รักษาทรัพย์สมบัติมิ**ให่**เป็นอันตราย,
- 247-0-40 คื่อจัดการงาน**ให่**ทำตามกำลัง, **ให่**กัตตาหารบรโกลแลบ่าเหนจรงวัลแก่ข้าที่ขยัน
- 247-0-41 ปลอย**ให่**หยุดพักในสมัย
- 247-0-42 ถือเอาแต่ของที่เจ้า**ให่**, ทำการงาน**ให่**ดีขึ้น,
- 247-0-43 นำเกียรติคุณของเจ้า**ให่**แพร่หลายไปในที่นั้นๆ
- 247-0-44 ด้วยความเป็นผู้มีประตบ้าน ไม่ปิดห้ามมิ**ให่**สมมดเข้าไป,
ด้วยความ**ให่**ปัจจัยซึ่งเป็นเครื่องอาไศรยเลี้ยงชีพ
- 247-0-46 คื่อห้ามมิ**ให่**ประพฤดิความชั่ว, **ให่**ประพฤดิแต่ความดี
- 247-0-46 **ให่**ไต่ย็นสิ่งที่ยังไม่เคยไต่ย็น,
- 247-0-47 ทำสิ่งไต่ย็นแล้วแต่ยังไม่พองแผ่า**ให่**พองแผ่า
- 248-0-3 สาธุชนจะพึงบ่าเพ็ญ**ให่** { เกิด / มี } ขึ้นไต่ด้วยภวานานอันใด
- 248-0-8 มิ**ให่**เกิดขึ้นครอบงำจิตรสันดานไต่ ดับทคลปิดท่านบกันน้ำไว้มิ**ให่**ไหลไปไต่ฉนั้น
- 248-0-9 ที่**ให่**สำเร็จเป็นสมณะภวานานี้มีมากหลายอย่ง
- 248-0-10 **ให่**พิจารณาที่ทั้งห้าสฐานเนื่องๆ ทุกวัน คื่อพิจารณา**ให่**เห็นว่าตัวและสัตวอื่น
- 248-0-13 หนึ่งพิจารณา**ให่**เห็นว่า

- 248-0-15 หนึ่งพิจารณาให้เหินว่า
248-0-16 ข้อซึ่งให้พิจารณาในที่ทั้งห้าฐานดังว่ามานี้
248-0-18 ให้ { เกิด / มี } ขึ้นในจิตระได
248-0-19 ต้องทำให้บริบูรณ์ในศีลแลสมาธิเสียก่อน
248-0-36 ผู้ที่ได้บันลุมรรคผลทำให้แจ้งซึ่งพระนิพพานได้ในชาตินี้
248-0-38 ถ้าไม่ได้บันลุมรรคผลมาให้แจ้งซึ่งซึ่งพระนิพพานได้ในชาตินี้
249-0-3 อยากจะให้ตนฤาผู้ที่เป็นที่รักของตน ได้ความสุขอย่างเดียวกัน
249-0-9 เพราะความชั่วที่ตนประพฤตินั้นยังไม่ให้ผล
249-0-10 ความดีของตนที่ได้ประพฤตินั้นแล้วแต่กาลก่อนยังให้ผลอยู่
ฤาเฉพาะมาประจบให้ผลขึ้นในเวลาอัน ถ้าความชั่วที่ประพฤตินั้นให้ผลในขณะนั้นแล้ว
249-0-13 ในกาลก่อนยังให้ผลอยู่ ฤาเฉพาะมาประจบให้ผลขึ้นในขณะนั้น
249-0-14 ความประพฤดีช้วนนั้นให้ผล
249-0-15 ความดีนั้นยังไม่ให้ผลเพียงใด
249-0-16 เมื่อใดความประพฤดีดีนั้นให้ผล
249-0-20 ก็พึงประพฤดีตนให้เป็นคนอันตนประพฤดีดี เทอญ
250-0-9 ก็ได้สอนให้ละเว้นความประพฤดีช้วนด้วยกายวาจาใจเสีย
250-0-10 ให้ห่างไกล
250-0-12 บาบนั้นเป็นเหตุให้เดือดร้อนด้วย
250-0-13 จึงแสดงกายวาจาให้ปรากฏ
250-0-18 ครั้นบาบนั้นให้ผลเป็นทุกข์โทมนัสเกิดขึ้นแล้ว
251-0-10 ผู้ที่เป็นมนุษย์ควรจะเรียนให้รู้วิชาเป็นที่พึงเกดตนไว้
ควรจะเรียนให้รู้หนังสือเลขในภาษาของตนก่อน
251-0-15 พึงจะบาบเสียบำเพ็ญบุญให้บริบูรณ์ขึ้น
251-0-18 พึงพิจารณาให้เหินตามจริงว่า
251-0-22 ข้อนี้ประภัติให้ถึงความดับทุกข์
251-0-24 พึงเพียงเรียนให้รู้วิชาอย่างชอบอย่างละเอียดตามลัดดีกำลังของตนๆด้วยกันทุกคนๆเทอญ
252-0-7 เราต้องชำระสันดานของเราให้สะอาด
252-0-8 จากเครื่องโสโครกที่จะทำสันดานให้เศร้าหมอง
252-0-10 ทำใจให้เป็นสุขไม่ได้
252-0-14 ด้วยการให้สิ่งของเผื่อแผ่แก่ผู้อื่น
252-0-15 ประพฤติการวาจาให้เรียบร้อย อบรมความดีให้เกิดในใจ
252-0-16 ชักชวนผู้อื่นให้ประพฤดีความดี
252-0-17 สั่งสอนผู้อื่นให้ตั้งอยู่ในธรรมของนักปราช

- 252-0-18 ทำความเหนของตัวให้ดำเนิรในทางที่ถูก
ความชำระสันดานให้สะอาดจากเครื่องโสโครกที่ทำสันดานให้เศร้าหมองนี้และ
- 252-0-21 เพื่อจะชำระสันดานให้สะอาด
- 253-0-2 แลมีผู้บันดานให้ดีขึ้นได้จริง
- 253-0-6 ดั่งคำที่ผู้สอนกว้างขวางให้ผู้ฟังกลัว
- 253-0-7 เพื่อจะสอเสียดให้ผู้ทั่วความรักผิตใจกันเป็นต้น
- 253-0-8 เพราะจะทำให้ขาดความสามัคคีแก่กันและกัน
- 253-0-9 คือความดีความชั่วอันผู้ใดทำไว้เป็นผู้ทำให้ผู้นั้นดีและชั่วได้
- 253-0-19 ความเชื่อนั้นจะให้ผลเป็นทุกข์บ้างเป็นสุขบ้าง
- 253-0-20 จงให้ความเชื่อในของที่ควรเชื่อนั้นบริบูรณ์ขึ้นในสันดาน
- 254-0-3 ประพฤติตนให้ตั้งอยู่ในความจริงนั้น ชื่อว่าทำความเจริญให้ยิ่งขึ้นไป
- 254-0-12 สัญญาความจำหมาย สังขารความประจิดตร ให้เป็นบุญและปาบ
- 254-0-20 ธรรมอันปัจฉยสิ่งใดสิ่งหนึ่งไม่ได้ตบแต่งให้มีขึ้น
- 255-0-8 จะพึงศึกษาให้รู้จักที่เกิดของทุกข์
- 255-0-9 แลเหตุแห่งทุกข์แลความดับทุกข์แลหาอบายเครื่องดับทุกข์ให้ต้องแท้
- 255-0-13 ซึ่งเปนเหตุล่อล่อจิตตรให้ติดอยู่ในโลกย์
- 255-0-14 เปนเหตุให้ทุกข์เกิดขึ้น
- 255-0-18 แล้วจำเอาไปตรีกตรองให้ต้องแท้
- 255-0-19 พยายามสงบจิตตรไว้ไม่ให้ฟุ้งไปตามอารมณ์ที่ไม่จริง
- 255-0-20 ให้เกิดปัญญารู้แจ้งตามความเป็นจริงอยู่เสมอ
- 255-0-23 จะพึงศึกษาให้รู้ทั่วถึง แล้วพยายามให้ทุกข์นั้นดับไปโดยลำดับ
- 255-0-25 ช้าจะทวีทุกข์ให้เกิดมากขึ้นโดยแท้
- 255-0-26 มาพยายามเกาด้วยเล็บด้วยประสงคจะให้หายคัน
- 255-0-28 ก็พึงชวนขวาลจะความหลงซึ่งเป็นเหตุแห่งทุกข์เสียให้สิ้น
- 256-0-6 ไม่อยากจะให้มาถึงตน
- 256-0-7 อยากจะให้สาบสูญพ้นจากตนไปเสียโดยเร็ว
- 256-0-15 บันดาลศุขให้แก่คนที่จอนความศุข
- 256-0-16 แลให้ทุกข์เป็นการลงโทษแก่คนชั่วได้ด้วย
- 256-0-16 เพราะพระเจ้าบันดาลให้ทั้งสิ้น
- 256-0-19 ใครๆให้เราไม่ได้ทั้งสิ้น
- 256-0-22 จะหียบยกแบบเป็นให้ผู้อื่นบ้าง
- 257-0-2 มีความต้องการด้วยฝนจะให้ตกต้องตามฤดูกาลให้สรรพพืชธัญญาหารงอกงาม
บริบูรณ์ด้วยรวงผล

- 257-0-3 กิจะบันดานฝนให้ตกต้องตามฤดูกาล
ให้สรรพพืชธัญญาหารงอกงามบริบูรณ์ด้วยรวงผล
- 257-0-4 เป็นประโยชน์แก่ประชุมชนให้สำเร็จความประสงค์บ้างในกาลบางคราว
- 257-0-9 อนึ่งคนที่มื่กำลังไม่อาจจะจัดเครื่องสักการให้ครบตามกำลังวันได้
- 257-0-10 จงบันดานให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล
ให้สรรพพืชธัญญาหารงอกงามบริบูรณ์ด้วยรวงผล
- 257-0-10 กิจะบันดานให้สำเร็จความประสงค์บ้างในกาลบางคราว
- 257-0-12 ถ้าอาจสามารถจะอธิฐานด้วยคาถาบทใดบทหนึ่งให้ครบได้แล้วก็เป็นการดี
- 257-0-13 ให้ตั้งใจอ่านให้ถูกถ้วนอักษรแลพยัญชนะ
- 258-0-15 ทำปัญญาให้ถอยกำลัง ๕ ประการลงเสียได้แล้ว
- 258-0-15 เจริญให้โพชนกทั้งเจดเกิดมีขึ้นตามจริงแล้ว
- 259-0-5 จงให้ฝนตกลงมาต้องตามฤดูกาล
ให้สรรพพืชธัญญาหารงอกงามบริบูรณ์ด้วยรวงผล
- 259-0-8 จงให้ฝนตกลงมาต้องตามฤดูกาล
ให้สรรพพืชธัญญาหารงอกงามบริบูรณ์ด้วยรวงผล
- 259-0-10 จงให้ฝนตกลงมาต้องตามฤดูกาล
ให้สรรพพืชธัญญาหารงอกงามบริบูรณ์ด้วยรวงผล
- 278-0-1 เตือนจิตร ให้กุกิดรำพึงถึงหาย
- 278-0-12 ขอให้เพื่อนขึ้นสวรรค์สำราญรมย์
- 278-0-15 แตรปณีไว้เป็นพยานรักให้ประจักษ์แก่คนผู้ไมตรี
- 280-0-3 ให้ปรากฏแลให้บรรดาสาธุชนได้รับพระราชนิพนธ์ส่วนกุศลบุญราณี
- 280-0-4 จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้จากพระราชประสงค์ลงแผ่นศิลาณี
- 280-0-9 จัดสร้างสิ่งซึ่งเป็นถาวรประโยชน์ขึ้นไว้ให้เป็นอนุสาวรี
- 280-0-10 ซึ่งจะเป่นประโยชน์แก่สยามราชอาณาจักรตลอดจนประชาชนชาวสยามให้อยู่ถาวร
ไปตลอดกาลนาน
- 280-0-28 กราบบังคมทูลขอให้ทรงเป่นพระราชธุระอำนวยการให้สำเร็จตามพระประสงค์
- 280-0-33 ถ้าและจะเป่นประโยชน์อุปการให้การโรงพยาบาลนี้สำเร็จได้ด้วยประการใดก็เต็ม
พระราชหฤทัยที่จะให้ใช้เงินนั้น ได้ด้วย
- 280-0-34 มีให้ต้องลงทุนซื้อหา
- 280-0-35 แลโปรดเกล้าฯ ให้จอมพล พระเจ้าพี่ยาเธอ
พระองค์เจ้าจิริประวัติวารเดชกรมหลวงนครไชยศรีสุรเดช
ซึ่งดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงกรรลาโหมเป่นเจ้านาที่จัดการก่อสร้างโรงพยาบาล
ได้ลงมือทำการมา

- 280-0-38 จึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ **ให้**นายพลเอก
สมเด็จพระเจ้านั่งเยาเธอเจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนารถ
กรมหลวงพิษณุโลกประชานารถซึ่งเสด็จดำรงตำแหน่งเสนาธิการทหารบก
ทรงอำนาจการต่อมา
- 280-0-39 จึ่งได้โปรด**ให้**ขนานนามโรงพยาบาลตามพระบรมราชานามากิ๊ยะในสมเด็จพระบรม
ชนกนารถ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวว่า “โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์”
- 280-0-41 ถ้าข้อใดๆ อาจจะปฏิบัติตามได้**ให้**เป็นเยี่ยง
- 280-0-42 ก็ขอ**ให้**เจริญกตธรรมนั้นๆ **ให้**ยิ่งๆ ขึ้นสืบไป
- 280-0-42 ขอ**ให้**บรรดาผู้ที่ได้รับประโยชน์แลความศุขจากโรงพยาบาลนี้
ทั้งบรรดาผู้ที่ได้บำเพ็ญการกุศลอุปการแก่โรงพยาบาลสภากาชาดนี้
จึ่งมีกมลปราโมทกอบด้วยกตัญญูกตเวทิตา
- 280-0-45 เพิ่มพูลพระราชกุศล**ให้**ยิ่งๆ ขึ้นสืบไปในอนาคตกาลด้วยเทอญ
- 281-0-12 ตั้งใจฝึกหัดไว้**ให้**ตนสมควรเป็นผู้รักษาชาติศาสนา
- 282-0-6 จึ่งได้โปรด**ให้**จากทุกโคลงส่งมาประดิษฐานไว้ตามปนิธาน
- 282-0-7 จงเป็นปัจจัย**ให้**ได้ทรงรับแลทรงอนุโมทนาตามสมควรแก่ผลานิสงฆ์นั้นเทอญฯ
- 282-0-23 เขิญป้อมประคองโกย**ให้** ผอนพันปฏิมานฯ
- 282-0-31 เล่ห์กลรนต์**ให้** ผอนพันชลธารฯ
- 282-0-35 **ให้**แต่งแสดงการไว้
- 282-0-39 ตโลงตลอดรอดรับ**ให้** เปลาพื้นดินเดิม ฯ
- 282-0-47 เติมตำจำ**ให้** แน่นเนื้อเสมอสนาม ฯ
- 282-0-49 สำหรับจัดการ**ให้** เลื่อนล้วนสกรไกร ฯ
- 282-0-50 **ให้**สัตย์ประวัติปรีดี ปราโมช
- 282-0-13 สกิตยโหน**ให้**สถาวร แห่งหัน
- 282-0-31 จักแจ้งแสดงธรรม**ให้** มากเนื้อในผล
- 282-0-47 กลิ่นกลาสาวคนธ**ให้** เพื่อองฟุ้งขายถวาย ฯ
- 282-0-63 ใฝ่สลับดับรเดียน**ให้** ขอบชั้นพรณราย ฯ
- 282-0-23 เรื่องรุ่งกรุงกระษัตริ**ให้** นบโน้มประนมถวาย ฯ
- 282-0-43 **ให้**ได้อำมาตย์เนื้อ เนื่องน้ำไญยธรรม ฯ
- 282-0-56 ขอพรพุทธภาคย์**ให้** ไสยา
- 282-0-61 แล**ให้**ไววุฒิสลธิ เศกหล้า
- 282-0-15 เห็นแจ้งแห่งใด**ให้** รุ่งรุ่งเรืองเสมอ ฯ
- 282-0-19 สรรพบรรณาการ**ให้** นอบโน้มประนมถวาย ฯ
- 282-0-40 เดชะพระพุทธ**ให้** สภาผล

- 283-1-6 **ให้**ประกาศสงครามแก่ประเทศเยอรมนีและออสเตรีย
283-1-26 ปราบปรามผู้ประพฤติผิด**ให้**ปราณี
283-1-30 ได้มีพระบรมราชโองการดำรัสสั่ง**ให้**เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติออกประกาศ
เรียกคนอาสาที่จะไปงานพระราชสงคราม ณ ทวีปยุโรป
283-2-50 **เพื่อให้**บันดาคนไทยทั้งหลายได้รับรู้ถึงและดูเป็นตัวอย่างอันดีงามสืบไปชั่วกาลนาน
284-0-4 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า**ให้**สร้างขึ้น

『石碑文集第 7 卷』

- 285-0-55 หาก**ให้**แก่พี่น้อง แก่ฝูงทวยหารได้สามแสนคน
285-0-59 จารึกนี้พอขุนรามพล**ให้**ใส่ไว้
286-1-17 **ให้**พายในเมืองสุโขทัย
286-1-23 แล้วท่านกลอยบวชคนทั้งหลาย**ให้**เป็นภิกษุ...
286-1-32 ...อัน**ให้**เป็น...
286-1-47 ...จง**ให้**ฟื้นทุกขภัยอันตราย
286-1-48 แต่**ให้**ได้ดูแลสุข...
286-1-51 อย่า**ให้**ถอยจงชว...
287-0-1 ...จึงจัก**ให้**ไปเอาศิลาหิน
288-3-17 จงอย่า**ให้**รู้**ให้**เห็นสักอันเลย
288-3-18 จง**ให้**มีตั้งปรารภนาในจารึกนี้ทุกๆอัน
290-1-5 จง**ให้**ผลบุญ อันกระทำนี้ได้ไปถึงเขาทุกหมู่คณะ
290-1-7 จง**ให้**เขาไปเกิดเมืองฟ้าเมืองบนในตนเขาอยู่มลากอยู่ดี
290-1-11 ขอจง**ให้**กุเป็นผู้ดีมีศีลระงาม
290-1-12 จงอย่า**ให้**รู้ว่า...
290-1-23 ...ตนจง...**ให้**...
290-1-31 ...**ให้**ดี...
290-1-32 ...อันพอขอจง**ให้**กุ...
290-2-7 ...**ให้**กุมา...
291-1-14 ...โลกทั้งหลาย**ให้**รู้...
291-1-25 แลใจเอาใส่**ให้**ท่านทั้งหลาย...ทำดั่งคำกุสั่งไว้...
292-2-3 ฐ จึงเรียน**ให้**เป็นพระมหาบทโมกษนิรพานสถานอันดีตราบ ฐ ไปได้แก่นิรพานไซ้
292-2-5 ขอ**ให้**งามยืนแรง
292-2-6 อาจ**ให้**ท่าน
293-0-3 เมื่อสิ้นเขาผู้ใดบำเรอพระเจ้า**ให้**...

- 297-0-7 ...**ให้**คับใจร้อน...
- 301-2-3 จึงจะ**ให้**มาเสวยสมมัตติพิฬสถาน
- 301-2-5 อันดีมีในเม็งพยาวชื่ออวตนไช**รให้**เรียกเจ้าสีหมื่นแล
- 301-2-7 อาจ**ให้**ทานแก่ภิกษุสงฆ์
- 301-2-14 จึงจะ**ให้**ไปถามชื่อที่แห่งเจ้ามหาราช มหาเทวี
- 301-2-21 จึงจะอบประกาศ**ให้**นาแก่พระสุวรรณวิหาร
- 301-3-6 ยอมเป็นของเจ้าสีหมื่น**ให้**สร้างไว้กับพระสุวรรณมหาวิหารแล
- 301-3-11 หยอดน้ำ**ให้**ไร**ให้**นาแก่พระเจ้าในปีใด
- 301-3-13 **ให้**คนฝูงนี้รู้ว่าดังนี้ทุกวัน
- 301-3-15 มีศรัทธาหยอดน้ำ**ให้**นาแก่พระสุวรรณมหาวิหารไช**ร**
- 301-3-16 **ให้**พอปี
- 302-0-6 เอาเป็นลูก**ให้**มาเป็นเจ้ากินเมืองในเมืองพะเยา
- 302-0-8 มาสร้างบ้านพอนเตา**ให้**เป็นที่อยู่
- 304-1-11 จึง**ให้**อาราธนาชาวเจ้าพระสงฆ์ทั้งหลายเป็นต้นว่า
- 304-1-21 **ให้**นาร้อยชาวเข้ากับวัดพระเจ้านี้
- 304-1-22 เมื่อ **ให้**นาไช**ร**
- 304-2-13 **ให้**จ้งทันสำนักพระศรีอารียโมตริเป็นเจ้าโสดแล
- 304-2-15 เพื่อ**ให้**จัก**ให้**ได้บุญแก่ชาวเจ้าทั้งหลายอันได้เข้ามาเสวยพระราชสมมัตติในเมืองนี้
- 305-2-5 จึง**ให้**กระทำพระทองใสไว้เวปณในสถูปรูปเจดีย์
- 305-2-10 หากสมบทรรมลธิ**ให้**แก่เจ้าเขมมมงคลได้รัตนมาเป็นศิลา
- 305-2-11 จึง**ให้**คืนมาสถิตในเขมราชู
- 305-2-12 ที่นี้**ให้**เสมาโศสวดกรรมวาจา
- 305-2-13 จึงจะ**ให้**ดูกฎหมายทั้งหลาย
- 305-2-23 **ให้**มากกว่าใส่พระเจดีย์แก่ท้าวผู้เป็นมิตรโมตริกับสามี
- 305-2-25 ...**ให้**ใส่ธาตุพระสามี
- 305-2-29 จึงจัก**ให้**กระทำสถูปเจดีย์อันนี้
- 305-2-31 มักใคร**ให้**เป็นคุณบุญยิ่ง
- 305-2-32 จึงจัก**ให้**...
- 305-3-5 แล้วกระทำ**ให้**คำลำดับอันเหนืออันได้
- 305-4-3 ในเมื่อพระยา**ให้**กระทำห้องทองเจดีย์บริวารน
- 305-4-11 อันมีคำพอกยอด**ให้**ทั้งหลายรู้ตวงถึ
- 305-4-18 หาก**ให้**กระทำพระเจดีย์อันนี้ มีทั้งไรนาป่ายาง วางทั้งคน
ให้มากกว่าอุปฐากพระเป็นเจ้า

- 305-4-24 เจ้าพระยาแม่ลูกพี่น้องไว้ให้กระทำบูชาผู้ใดเป็นพระยาทั้งเสนาบดี
- 305-4-33 จะละภริยาให้ปรากฏตั้งพระจันทร์ในศาสนาพระเมต ไตยยะเจ้าไปถิ่นเนียรพาน
- 305-4-36 จงให้ได้สลายทสภารมิตด้วยวิสัย...
- 305-4-38 ให้เป็นแห่งสมภาร
- 306-1-10 มั่นหื้อเป็นวัดพระมหาเถรธรรมจारीเจ้า
- 306-1-12 จะใครหื้อวัดพระเป็นเจ้ามันคง
- 306-1-15 จิงขอพระมหาเถรเจ้าหื้อใส่จาริก
- 306-2-2 จิงหื้อเมิงญานะวงสะ
- 306-3-1 พระหรัวเจ้าก็หื้ออนุญาตแก่มหาเถรเจ้า
- 306-3-8 หื้อจำเริญบุญแก่เรา
- 306-3-13 ขอหื้อใส่จาริกนี้ไว้หื้ออบาสกอบาลิกาทั้งหลาย
- 306-4-11 หื้อกินเป็นนาท้าวพระยาดังเก่า
- 308-0-3 ...บให้หม่น
- 308-0-4 บให้หมอง
- 308-0-9 นิยายอันนี้ผู้ใดใครเข้ามาใส่ให้อุ่นโมทนาด้วยตุข้าเก่าคน
- 309-0-2 ขอให้ข้าพระเจ้าตรัสเป็นพระเจ้าเจ้าองค์หนึ่ง
- 309-0-4 โดยตั้งบาราณนาข้าพระเจ้าให้ทันพระศรียาธิษฐานมัดโตโยโหด
- 318-1-7 กระทำแล้วให้เป็นที่อยู่แก่ทาบุชิต
- 318-1-9 เพื่อหญ . ให้...
- 318-1-13 ประญาสั่งสอนศิษย์ศึกษาให้เนียร
- 318-1-14 หื้อมากินเมิงเชิงนี้
- 318-1-18 ก็เพื่อจักให้ศาสนาพระเป็นเจ้ามันคงอยู่
- 318-1-23 หื้อกระทำฐานที่นี้หื้อเป็นที่อยู่แก่แก้ว ๓ จำพวก
- 318-1-24 เพื่อจักหื้อเป็นहित ประโยชน์แก่คนแก่โลกทั้งหลาย
- 318-1-27 หื้อก้อมหาเจดีย์ไว้รูปพระเป็นเจ้า
- 318-1-29 จะเล็งดูแลให้ใจใส
- 318-1-32 หื้อแพ้ข้าเล็กทั้งหลายแล้ว
- 318-2-2 กระทำแลให้สัมฤทธิ์ทุกอันนั้น
- 318-2-5 มักเพื่อจักให้อารามพระเป็นเจ้าอยู่เสถียรตาย
- 318-2-6 จิงบอกแก่ศรีสายนเมิงทั้งสองให้เฟียดไว้บ้านคนหมากนาเท่าตั้งนี้
- 318-2-7 เพื่อจักให้รักษาอารามเพื่อจักให้เป็นของบูชาแก่พระเป็นเจ้า
- 318-2-13 รู้แล้วจึงให้ฝังจาริกนี้
- 318-2-17 เยียไว้หื้อรักษาพระเป็นเจ้า

- 318-2-18 **หือ**เป็นของบพชาแก่พระเป็นเจ้า
318-2-20 กุล่าดั่งนี้บญญอันกูได้ก่อสร้างทั้งมวลนี้ จง**ให้**ได้แกมหาราชเจ้าผู้เป็นเจ้าแก่กูเทิน
318-2-22 ผู้เป็นเจ้าจง**ให้**อยู่เสวยราชสมบัติด้วยสุขสวัสดิ์ทุกเมื่อเทิน
318-2-24 แลได้ทอล**ให้**เป็นของสงฆในทิศานทิศเป็นต้นว่า
318-2-29 แลได้กระทำ**ให้**ทุกขในสงฆารนี้ในสม...

参考文献

- Iwasaki, Shoichi and Foong-Ha Yap. 2000. 'Give' constructions in Thai and beyond: A cognitive and grammaticalization perspective. *Proceedings of the International Conference on Tai Studies*, July 29-31, 1998, pp. 371-382. Bangkok: Institute of Language and Culture for Rural Development, Mahidol University.
- 高橋清子, 正木説子, 望月かほる, 望月賢一郎. 2004. 『タイ語基礎』第2版. 片野印刷.

資料

- The Prime Minister's Secretariat, Thailand. 1924/1978. ประชุมศิลาจารึก ภาคที่ ๑ 石碑文集第 1 卷. Bangkok: The Prime Minister's Secretariat.
- The Prime Minister's Secretariat, Thailand. 1965. ประชุมศิลาจารึก ภาคที่ ๓ 石碑文集第 3 卷. Bangkok: The Prime Minister's Secretariat.
- The Prime Minister's Secretariat, Thailand. 1970. ประชุมศิลาจารึก ภาคที่ ๔ 石碑文集第 4 卷. Bangkok: The Prime Minister's Secretariat.
- The Prime Minister's Secretariat, Thailand. 1972. ประชุมศิลาจารึก ภาคที่ ๕ 石碑文集第 5 卷. Bangkok: The Prime Minister's Secretariat.
- The Prime Minister's Secretariat, Thailand. 1974. ประชุมศิลาจารึก ภาคที่ ๖ ตอนที่

- ๑ 石碑文集第 6 卷第 1 号. Bangkok: The Prime Minister's Secretariat.
The Prime Minister's Secretariat, Thailand. 1974. ประชุมศิลาจารึก ภาคที่ ๖ ตอนที่
- ๒ 石碑文集第 6 卷第 2 号. Bangkok: The Prime Minister's Secretariat.
Pongsripian, Winai (ed.). 1991. ประชุมศิลาจารึก ภาคที่ ๗ 石碑文集第 7 卷.
Bangkok: The Prime Minister's Secretariat.